

Nyanyembe: Bible for Matendo ya mitume

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matendo ya mitume

1

¹Katika kitabu cha kula ndya ewe naudugu theofilo, nandika nayonamba gose Yesu wandya kuwota na kulangusya. ²Napaka nsikuu yuu awe wapokelelwa higulya iyi yali baada yakufunaya amrii kubhuwila nao yoo nawele kumitumee uyu wali wawasogola. ³Baada ya naakoye garawe wabhwa onekana ku wawao uakubhwa mupanga ifyo na fiko mele sio fingi olo viko melesiwe kunsiku aro baini uwi langisya kuwao nansunsu mila kuhusu utemii umwakubhwe. ⁴Ahawali hupamela hasimo na bhwoo wabhwa nauru waleke kubhwuka yelusana, lakini walindile kwanguno yaaladii yinawa daada, iyi, wayomba muligwa kufuma kuwane. ⁵Nangu kuhu wakila Yohana wabatizwa kumi nzii, lakini mkabatizwa kumoyoo wele kunsiku ndoo izi zuwiza. ⁶Nahawali bhwa mekanya hasimo bhwaumuza muhanya, je, genaga unzanza ubhwa kawa wa subiriza Israeli utenai?" ⁷Wue hasimo akawawila, " ikali sawa kuwinu kumanya bhwikati makanza ambayo daada akusudia kumwua mlaka gamwe msala." ⁸Nguno nakapokela nguzu bhwukati moyoo nawele ahaa fiza higulya yinu, ninu nakabhwa naashahidi wane wose katika yelusalamu nayudea yose nasamaria mpaka kuugelelo wawelelo. ⁹Bwana Yesu halamala kugayonamba aga, ahaa bhwulinga higulya, wabhwaswa higulya, nilunde lila nakumba waleke kumuona kumi nsoo gao. ¹⁰Bwana Yesu halamalaka kugayonaba aga ahaa bhwulinga higulya, wabhwaswa higulya, ni lunde lila nakunamba waleke kumuona kumi nsoo gao. ¹¹Walayonaba, "inu bhwantu wagalislaya kusii mawima ahaa naulinga kwilunde?" uyu Yesu walala kiligukya kwilunde akasubhwa kuna nana yeni iyo ng'e isi nawabhwauna ahaa uya kulilunde. ¹²Ifyo wasubhwa Yesulemu kufakumulinaa ubhwa uwiyanwa wamizaituni ubhwa wibili bii nayerusalam, kiasi cha hukue wayunaba lugendo lwansiku lwa nsabanto. ¹³Ahaa wafika kuya ghorofa ukuwali bhwikile na bhwoni Petro Yohana, yakobhwa undre yako obhwa, mwanaa waalfayo, simoni zelote na yuda mwana mwayakobo. ¹⁴Wose wali bhwifunzi zya kwini imo kulonaba mungoni namwao bhwi bhwali bhwino wakimana marianau nina mwe Yesu, nawakuli wamwe. ¹⁵Katika nsiku hizyo Petro owima akatikati ya bhwa dugu, ng'aa bhwantu igana ishirini alayomba. ¹⁶Mdungu, yali lazima ng'aa maandiko yagelanizwe iambapokale moyoo mwele wayomba kumulomo linaula Daudi kulusiana nayuda, uyu walangisya abhwa wamudinaa Yesu. ¹⁷Mubhwa awe wali umo wiswe nawapokela ifungo lyamwe lya faida katika iyi nudwamaiyi." ¹⁸(Sasa nuntu uyu wagula eneo kuwiso hichilo apokela kuonangi wanawe nahao wagwa wato ngeza mutue watanduka nandaa zyanawe zyose gaseseka. ¹⁹Wose waeshi Yerusalam wigwa kuhausu ili, ifyo ieneo ilyo walitaniya kulugha yabhwa" akedamu" nangu nimungunda gwa mugazi.") ²⁰Kukitabu cha Zaburi lyandikwa, leka ieneo lyamwe libhwe itongo naeleke kuzumilizwa ningao mungu mmo kushi aho leka muntu undii asole nafasi yamwe yabhwi ongozi. ²¹Nimulimua kunguno kubhwa yumo witu uyu wilunga nifwee bhwukati bhwise muhanya Yesu ahaa wafuma na kuingila katika yitu. ²²Kwandiza kubhwabatizo Mwayohana mpaka nsiku iyo ahaa watalaulwe higulya abhwe shahidi wulilafufulo hasinao nifuwe. ²³Watwele kunabele wabhwaswa wa bhulili, yusufu watwana barsaba, uyu hakimo witanwao yusto namathia. ²⁴Abhwa wayomba bhuuyonaba, "ewe muhanya umanyile naiyoo yabhwantu wose ifyo tula mwaze ndee kati yabhwabhwili abhwauyu nawanausogala. ²⁵Kusola nafasi katika huduma nabhwatume anabapo yuda uwitabhwa wonangi nakuya mahali kuamwe." ²⁶Wakutara kuraa kunguno yabhwoo, nakura yila mugwila Mathia wawaziwa hakinao nabhwa mitume ikumi na himo.

2

¹Chaa lwafika lusiku ya pentakostee, wose wali hakinao hashemu himo. ²Ghafla gula fumila muzwii ga mauyumo ngaa nauvunao kumu yagaa naudaki kufuma kwiludie ngula ukazya munaba yose umabhwakali bhwukile. ³Aho zila wafumila ndinaii nglaa iyo motoo zigabhwa ndikile ziladema higulya yakila yunao wabhwoo. ⁴Wose walokazwa namoyoo muele nabhwalanda kuyonaba kulughaa zindii ngifi moyoo ifiwa wa kobhwa lesyaa. ⁵Ifi wakali wihoo wayahudi abhwa wakaliwa eshi Yerusalam kuleka mulungu, kufuma kila mansii hansii hilunde. ⁶Muzwii hizi ahaa zigwika, idale labhwantu lizaa hasimo kilamuntu wawigwa unsunsumtulila kulugha ya mwe musabhwa. ⁷Bhwalashangaa nakukumia, walayonaba, "hana abhwa wose abhwa unsunsumula bhwakaliwa galilaya?" ⁸Kusii ifwe kuwigwa, Kilayumo kulgha hizi kwabhwtwaa nazioo? ⁹Waparthia nabhwa medi nawalamuu nabhwa wago mesopotamia uyahudii, nakapodokia nakatika pantoo na asia, ¹⁰Katika frigia, pamfilia, katikaa misri, na sehsmu ya libyaa ning'aa kilene, nabwageni kufuma lumewa, ¹¹Wayahudi na waogofu, wakrete na waarabuu, kuwigwa olo munsunsu mula katika lugha ziitu kuhusumilimo za ukoli umwa kubhwe. ¹²Bhwise bhwali bhwashangaa na kukanganywaa, bhwisanamilizyaa abhwe kuwabhwe," iyi na maanakii?" ¹³Lakini bhwandi bhwaliidhiki bhwala yomba," abhwa bhwokazwana ku mvino mupya. ¹⁴Lakini Petroo alimaa hasimo nabhwa ikumi na yunaa alatanza muzwii, alawawilaa, bhwantu wayudea nabhwise abhwa mweshi ahaa Yerusalam, hili magambo gane. ¹⁵Bhwantu abhwa bhwakabhwoliwe ng'aa ifi muwi ganika, nguno saa zyeni hizi ni mulabhwoo saa tatuu. ¹⁶Lakini hili lyayombwa kubhwitila kumwanabii yoeli: ¹⁷Ikawa katika nsiku zabhwugelelo kubhwe uyomba, nkasensa moyoo gwane wane kubhwantu wose bhwana bhwini nabhwaniki bhwuini wakafuma unabii, bhwayanda bhwini wakaona bhwuonoo, nabhwa kikulu bhwini nabhwakalota ndotoo. ¹⁸Fyenifyo higulya yawatumami bhwane wakgosya na watumami bhwane wakikima katika nsiku hizoo, nkasensa moyoo gwane, nabhwa wakatala. ¹⁹Iki langisya maajabu higulya uanga nakitabhwa hansii awelelo, mugazii motoo, na mafusho ga lionkii. ²⁰Libhwa likagalulwa kubhwa siti

namuezi kubhwa maugazi, kablaa yakwiza nsikuu hanya nayojaabu imwa muhanya.²¹ Ikubhwaya kwamba kilayumo witiaye lina lyana uhanya akokoka.²² Bhwantu bhwaisraili, mwigwe magambo aga, yesuna nazareti muntu wako meleswa na kubhweku winu kumatendala ga kobhvoli namajabu, nakitabhwo hizi kubhwe kubhwitila awe akati katii yinuu, ng'aainu bhwababha ifi mmarupile.²³ Kunguno yamipungo uwa kusudiwaa kufumaa kwa ndya, na maarifa yamwa kubhwe wafumiwa ninu kuma kono gawantuu wonangii mwamusulubisya nakumulagaa.²⁴ Ila kubhwee wamuhusyaa, ala fumya bhwusungu wa mauti kuwamwe, kunguno gikakobhwo likile kumilikilwaa na lufuu.²⁵ Ifyo Daudi uyomba kuhusu awe, ' nabhwu muona muhanya bhwuliko kumbele ya bhwusyu waneawe imha mukono gwane wamulila ifyo lelo nkaali kuegezwa.²⁶ Kwaliyo moyo gwane gwali na miyeyee nalulimi lwane lwali na miyeye. Ifyo mubhwili gwane ukaeshi katika itumaini.²⁷ Mukubhwa ukai ileka nafsi yane yiye kukazimu wala hukaleka kuzumya mwele wako ubhwola.²⁸ Ewe wamanyikizyaa nzilaa zyabhwupanga, ukanitaa nakale miyeye kumbele ya bhwusyu wako.²⁹ Mduguu nukobhwola kunsunsumula kuwinu kubhwu ujasiri kuhusu daada wiswee Daudi awewafwa nakuzikwa, nakaburi lyamwe, lilasimoo lifwee ng'aa isi walelo.³⁰ Ifyo walinabii nawamanya hatikubhwe bhwala hila kukiapo, ati akatwa umo katika ubhwutii wamwe hifumbi lyamwe syenzi.³¹ Wabhwuonagwa gawezwaa baadaye kuhusu ufufulo wa Kristo, yakubhwa akalekilwe kuzimu wala mubhwili gwamwe gukabhwolike.³² Uyu Yesu - Kubhwe umufufu, uyu awe ifwe bhwose kuwa mashahidi.³³ Kwifyo olo wawabhwa abhwusiwee katikaa mkono wakugosya gwa mulungu na wawa apokelile ahadii yanayoo mwele kufuma kumwa daadaa, awe wafuka iyi ahadii iyinuu muhwona na kwigwa.³⁴ Mukubhwa Daudi hakaialile kuya kwi lunde lakini uyomba "muhanya wayomba kumu hanya wane, ikana kubhwoko kwane kwa mulile.³⁵ Mpaka ahoo kabhwita maadui bhwako ifumbi kungno yanaagulu gakoo.³⁶ Kwifyo numba yose ya israeli naimanya kwuhakika ati mulungu wa mwitaa awe kabhwa muhanya na Kirtu, uyu Yesu uyu mwanasubi lishaa.³⁷ Sasa ababhwigwaa ago, bhwatimwa katikaa miyoo zyoyoo bhwala muwila Petro namitume bhwandi," mduguu, kwite huli?"³⁸ Na Petro alawawila," tubunii na mubatizwe, kila yunao iwinu, katika lina limwa Yesu Kristo kunguno ya musamaaha kuzamba zinu, naka mpokela zyawadi yamoyoo mwele.³⁹ Mukubhwa ahadii niwinu nakubhwana bhwini nakwabhwa wose abhwa wikule bhwantu bhwungi kukadirii imwa muhanya kubhwe witu ifi wkwabhwa witana."⁴⁰ Kuma gambo mungi mingi wihonelezya nakubhwa kaniya," mwikonabole mfume katika uuti bhwubhwuti ubhwu bhwubhwi."⁴¹ Hoahoo alapokela magambo gamwe nalabatizwa, ahoo walo ongezeke katikaa nsikuu hiyoo nganaafsi fihumbi fitatuu.⁴² Vifumizya katikaa mafandisho ga matume na bhwusirika, katika kumega mukate na katika malambi.⁴³ Hofu ilizaa higulya yakila nafsi, namaajabuu mingi naishara zilitika kubhwitila mitume.⁴⁴ Bhwoseabhwa bhwamini bhwali hasiano nakubhwa nafintu fyao kuhasimo,⁴⁵ Nawaguza fintu namiliki zyabhwu nakugawa niya kubhwise kugalanila nabhwukobhwi waki laumo.⁴⁶ Hivyo nsiku baada yansikuu bhwindelea bhwabhwa ni lengo linao katika hekalu hifyo bhwamega mukatee akaya, nabhwasiriki syakulya kumiyele na fisoga wa miyoo;⁴⁷ Ahaa umukumusya kubhwe na kubhwanaki bali na bhwantu bhwose, muhanya bhwaoengeza nsiku kunsiku abhwoo bhwali bhwukombolwa.

3

¹Sasa Peter na Yohana bhwali bhwuyaa katikaa hekalu bhwukati bhwalonambii, saa kenda.² Ilabhwa muntu kimbatii kiwete kufuma kuutwaa, akau usombwa kila luisii wakali waziwaa katika muzigo akobhwole kulomba sadaka kufuma gu wantuu bhwakali kuyaa hekalu.³ Ahaa wahona Petro na Yohana bhwegela kuingila hekaluni, bhwalonamba sadaka.⁴ Petro ala mwidibizyaa minsoo hasimona Yohana, nalayomba, " kulinge ifwe.." ⁵Muntu uyo kibhwete ala bhwalinga, olo bhwai ngizyaa kupokela kuntu kintu kimbatii kufuma kuwao.⁶ Lakini Petro alayombaa," mpia nadhahabu ene negele, lakini isi ninasyoo nakupaa katika lina lya mwa Yesu Kristo wanazareti yuruba."⁷ Petro alanasola kumubhwoko gwamwe gwamuli laalanamubhwusya higulya, marainao maguluga mwe na magundo ga magulu gamwe filapandika nguzu.⁸ Alala kwi igulya uyu kiwete alima alatanguka yunaba, nalingila hekaluni hasima na Petro na Yohana, ahayumba, uladumu kadumuka, na kumkumya Mungu.⁹ Bhwantu wose bhwamuona uyumba na kunakuza mulungu.¹⁰ Wla manya ati walii uyu muntu uyu wakali uloba sadaka kumuzigo musoga wahekalu, bhwokalwa nabhwukumi na kustaajabu kunguno kuichi chamfumia kuwamwe.¹¹ Awawadimi laba Petro na Yohana bhwantu wose gwa hasamo bhwawapelela hangu mwaa imwitanwa wasulemani, ababhwukumyaa mwazo.¹² Petro aha bhwalionga hili lwe bhwawajibu bhwantu mwebhwantu wa Israeli kusii mukwanya? kusii mugalingisya minsoo ginuu kuwitwu, kana ati kwa mwita huyu ayumbe kungu zuzitwu bhwabhwu au uchaji bhwitu?."¹³ Mulungu mwa Ihraim nabhwa husika, nabhwa yakobhwo, Mungu mwa Dadaa zitu, mwamukuza mtumami wamwe Yesu luyu inumwa mukabidhi nakumukana kumbele yabhwusyu wa Pilato ningisi awe wali wamulaa kumulekela huru.¹⁴ Mwamukana mwele mwahakii, na badala yanawe mulakobhwaa mulagii alekwe huru.¹⁵ Inu mwamwaga wakwondizya waupanga, uyu Mungu wamfufufla kufuma kuwafuu, ifwe kubhwali mashalidi.¹⁶ Sasa kukisa lina lyamwe, muntu uyu, uyumwanzuona na kummwanya, witwa kubhwa na nguzu, kisaichi kwapitira kumwa Yesu yamupa awe nguzu iyi ikamelesiwe, kunabele yawepoo kuwinu inwe wose.¹⁷ Fyo, mdugu, nmanyile ati bhwala bhwesya katika ulele, ifyo ifyo bhwita wahanya bhwini.¹⁸ Lakini magambo aga mulungu awawila mapema kubhwitila molonao fyanabii bhwose kuru uyu Kristo akatuka, sasa auagelanizya.¹⁹ Kwifyo, kwiganika nakugawuka, wangu dhambi, zinu likobhwe kufugwa kufumana na kubhwiwino muhanya.²⁰ Wangu akobhwole kumulagizya Kriato uyu wasogolwa kunguno yuwu, Yesu²¹ Awe hoo uyu lazima lilunde limupokelampaka bhwukati wakubhwiwina fintu fyosee, ifi mwungu wansunsumulila ahoo kale kubhwitila kunzilomo uyanabii wanawe.²² Hakikaa Musa wayomba, muhanya Mungu aka bhwusya nabii ng'aa ene kufumila mukati ya bhwudugu zinu hoo ifyo mkulikizya kila kintuu uchi akawawila inunu.²³ Ikafumila ati kilamuntu uyu wakali kuhulikizya kumwanabii

huyo waanganizizwee afume bhwuliko afume katika ya bhwantuu.²⁴Ifyo namanabii wose kufumila samwele nabhwo bhwalongda baada yahoo, wasusimula na kutangazya nsikuu hizi. ²⁵Imwe nibhwenabii ba bhwagano ili mulungu wa lita hasimo na bhwaguku, ngisi wayomba umwa balahamu, " katika mbili yako familia zyose za luelelo zikalaliwa. ²⁶Baada ya mulungu kumbuhwusya mutumami wamlue, wamulagilizya kuwinu mbela, wangu awa bariki inu mukugaluka kufuma katika uonangi ulinu.

4

¹Bhwukati Petro na Yohana ahaa wakati hu sunsumula nabhwantuu, makuhani na mukulu wahekalu namwasadukayo bhwali bhwabhwa. ²Bhwali wagailee muno kunguno Petro na Yohana bhwakali bhwulangisya bhwantu na kutangazya ufufulo kubhwafu katika Yesu. ³Bhwabhwa dima nakuwatwala kugeleza mpaka mulawo iyyi yalondaa, ngunotayali yalimpindi. ⁴Lakini bhwantu bhwingi bhwali bhwigagwa ujumbe bhwamini ni dadi ya bhwantu aha bhwali bhwamini bhwakadiriwa kubhwa fiambi fitano. ⁵Ning'aa ahaa wafika mulabhwoo lusiku lwalondaa wahanya bhwabhwo, wakikulu na bhwaandisii, kuhasimo bhwikuminga Yerusalam. ⁶Anasi kuhanii muhanya walihoo na kuyafa na Yohana na iskandaa na bhwo wali wiwadugu bhwa kuhani muhanya. ⁷Abhwali bhwatulilwe Petro na Yohana hakatikati na bhwo, bhwala bhwabhwo zyaa, kubhwu koholikii au kulinakii mwitaa hili? ⁸Kisha, Petro, wabhwa ukalilee Moyoo mwele ala wawilaa, linu bhwatabhwala bhwabhwantuu, 'nabhwakikulu. ⁹Ng'aa ifwe lusiku wawalelo tuhojiwa kuhusu itendwa isogaa ili litwaa kumuntu huyu muluilwee nakusii muntu huyu wapizwaa. ¹⁰Nalimanyikane hili kuwinuu nakubhwantu bhwose katikaa Israle, ati uyu muntu uyu wima kumbele yiwu olo wawa ina nguzu kulina lina wa Yesu Kristo wa nazareti, uyu mwa mulusubwisha muyu kubhwe wamufufula kufuma kubhwantuu nikwona lyamwe muntu uwimaa ahaa mbele inu uyu wanguzuu. ¹¹Yesu Kristo niwee ili inu wazengii mwali kana lakini ili litwaa kubhwa iwe hanyaa lakupeloo. ¹²Haduu hukomboli katika muntu hundi awaye yoseku yoyoyse uyoo, kunguno haduhu lina lingii hasii yilile kukombolwaa. ¹³Sasa ahaa bhwabhwana ujasiri wa Petro na Yohana nabhwala gundula ati bhwali bhwantuu bhwa bhwaiddii, ahaa bhwibhwi duhuu ilimu, wakumyaa, walamanya ati Petro na Yohana bhwakula hasimo na Yesu. ¹⁴Kunguno bhwamuona uyu muntu uyu wapizwaa imilee hasimoo nabhwoo bhwakali bhwigele kintwu chakuyomba kukila hili. ¹⁵Lakini ahaa wamala kubhwa amuluu mitumee wabhwu kumbele kumbele ya mukutanoo gwibhwanzaa, wansunsumula abhwee ku abhwee. ¹⁶Bhwayomba, kubhwite bhwuwi bhwantu abhwaa? ni hanaa abhwee umanyikile nakila yumoo uesthii Yerusalam nakakobhwolile kulikana hilo. ¹⁷Lakini yali ati igambo wangu lileke kuenela miongoni mwa bhwantuu teka kubhwa kaniyee bhwaleke kunene hangi kumuntu yeyose kulina hili. ¹⁸Bhwabhwalitana Petro na Yohana mukati na kibwa muuru hangi waleke kuyomba ningaa kulangisyya kulina lya mwa Yesu. ¹⁹Lakini Petro na Yohana bhwajibu na kubhwabhwa olo hisahihi kuminsoo ga mulungu kuwatii inu kukila mulungu hukumunii bhwabhwa. ²⁰Maana ifwee kukakobhwolile kuleka kuyombaa magambo aga kwagaona kagigwaa. ²¹Baada yakuwakanya muno Petro na Yohana bhwabhwa bhwaleka bhwale bhwakakobhwolile kupandika sababuu yoyose nikubhwa adhibuu, kunguno bhwantu bhwose bhwakali bhwumukuzya Mungu kwichi chakali chabhwezwa. ²²Muntu uyo muntu huyu luili apokelile miujiza bhwu pizii wapondika kubhwa ba humri muno yamiaka arobaini. ²³Baada yakubhwaleka huru Petro na Yohana luzaa kubhwantu bhwaoo na bhwala bhwaulila mpola zyoose uwoo wakuhanii wahanya na bhwakikulu bhwali bhwabhwa bhwilaa. ²⁴Ahaa bhwagigwaa agoo watanzyaa mizuii zyabhwo kuhasimoo kumwa Mungu na kuyomba, "muhanya awe bhwabhwa ilunde na welelo ni pwanii nakila nkintuu mukati yamwee. ²⁵Ewe uyu wamoyoo musogaa, kubhwitila kumulomogwa mutumamii wako daadaa woswe Daudi wahiliza," kusii bhwantu bhwamansi bhwita ukofuu, nabhwantu wiganika magambo ga kafwaale? ²⁶Wayomba watemi wawelelo bhwihelile hasimo nabhwabhwa wakomangana hasimoo kukila muhanya na kukila masihi wamwee. ²⁷Yibhwuhakika bhwose Herode na pontio pilatoo hasimo nabhwantu bhwa mansii na wantuu wa isilahela, wakomangana hasimoo katika kaya iyi kila yamuntu mami wako musoga Yesu, uyuy mwamuwila mafuta. ²⁸Wakomangana hasimo kwitagose iyi kuwoko na mipango zyakoo wamula kufuma kumbele mbeegikwa. ²⁹Sasa Muhanya galingee matisho gabhwo nawaya walila watumami wakoo kwuyomba igambo ku ujasiri wose. ³⁰Golola kubhwo wakupizyya, naishara na maajabu vikobhwole kufumila kubhwitila lina lamtumamii wako wamusoga Yesu. ³¹Ahaa wamala kuyomba hii enelo iyi wakali likumi ingile hasimo linatingilwa, nabhwose walozwaa namoyoo mwele na kuyomba igambo lyamuungu kubhwu ujasiri. ³²Idadi hanya yabhwa amini luili na moyo gumoo namoyoo gumo, haduu ningaa umowabhwo uyu wayombaa ati syosyote ichowamiliki syali syakuwamwe musabhwa badala yamwe bhwali nafintufyote bhwushirika. ³³Kunguzu hanya mitumee wakali bhwuhutangwa bhwisuda abhwe kuhusu ufufulo wamuhanya Yesu, nanulubhwango lihanya yali higulya ybahwose. ³⁴Hakali haduhu muntu yoyose mukati yabhwo uyu wadhelwa nasyosyote kunguno wantu wose bhwali na hati vyafibhwandyya au unumbaa, bhwapiguzya nakuleta mpia yafintu ifi vyaguzya. ³⁵Nakuvitula hasui yamagalu mitumee vyagawanwaa kukila muhumini kugelanila nahitaji lyamwe. ³⁶Yusufu mlawii muntu kufuma kipro, wapiwa lina lya barnabasi barnaba namitume (hiyo olowa tafasiriwa nimwana wa kutogwa). ³⁷Waguzya mgunda gwamwee mwaleta mpia, wazi tulahanse yamaugulu gamitume.

5

¹Saa muntu umo uwiwitanwa unania, na safira mkewamule, bhwaguzya sehemu ya nsao, ²Nalabhwisya sehemu yampia iyyiwaguzyya (mke wamwe nawe alalimanya hili laleka sehemu ya sigala na kutula hamagulu ga mitume. ³Lakini Petro alamuwila, "anania, kusii shetani wagokazyya moyo gwakoo kuyomba ulamba mukunakanga moyo mwele na

kubhwisyya sehemu nsabhwoo yamugunda? ⁴Ahaa yakali likali kuguzwaa, likali likali nsabhwoo yako, baadafakuguzwaa, likabhwile hasaii ya maamuzi na mamlaka gakoo? yali kinahee ukobhwole bhwanadamuu, ifyo wamukonga? hukawako ngile bhwanadamuu ifyo wamukongu kubhwee." ⁵Mukulugwa magambo aga anani wagwa hansii na lakata moyoo, na ntente hanya yabhwizila kwabhwa bhwagwahili. ⁶Wayanda wala mtunga sadaka, nakumfila hibala na kumzikaa. ⁷Baada yamasaatatu hivyo mke wamwe aliingia mukati, aleke kumanyanisi chali chafumila. ⁸Petro alamuwila, "mbuwile, olo mwagaza mugundaa kusamani hiyo, "alayomba," ndiyo, alazu naya ndiyo kusamanihiyo." ⁹Ifyo Petro alamuwila, "yubhwi kinahee ati mwizumi lizya kuhasimoo kumugemela moyo gwa muchanya? lingaa mgulu gabhwoo abhwa wamuzika mulume wako ihoo hamuzigo, nakakubhwuzya nakakufila hibala." ¹⁰Kazyee alagwaa alagwa magulu pa Petro, ala kata moyoo, nabhwo bhwayanda bhwulizaa mukatiwala msanga wafwagaa walamsomba kumfuma ibala, na kumzika bihii yamulume wamwee. ¹¹Ntente hanya ilokalaa higulya yikanisa lose, na higulya yauhwise abhwo wigwa magarabo aga. ¹²Fitabhwo fingi fyamaajabu fyali fyumila mukati yabhwantuu kubhwitila naabhwoko gamitume wali hasimo katika ngomwa wa sule mani. ¹³Lakini, haduu muntu hundi uyu wali naiyasiri wakwilunga na bhwoo, ningifyo, wapiwa hisima ya higulya na bhwantuu. ¹⁴Nifyoo, waamini bhwingii bhwali bhwuongezeka kumuhanyaa, idadi hanya ya hufuu uhanya wawa gosyaa nawakimaa. ¹⁵Kiasi ati ningawa abhwa bhwasmomba waluwile kumitawaa, nakubhwalazya amahulili na kumakochi, wangu ati Petro wawa uwitaa, kinziminzi chzmwe kikobhwole kusoga higulya yabhwakati yabhwoo. ¹⁶Ahoo nahoo idadi hanya yabhwantu walizaa hasimo. ¹⁷Lakini kuhani muhanya wabhwuka, nawose hawali hasimo nawee(ambao niwadhehebu lama sanduku kayo); ¹⁸Nabhwalawagolola mabhwoko yabhwoo kuwadima naitume nakuwatula mukati yi gelezayaa lya ulikoo. ¹⁹Ningifyo ukati wa ufuku malaika wamahanya akailugula mizigo yigelezyo na kuwalongozai bala na kuyombaa. ²⁰Yagii, mukime hekaluni na kuwawila wantuu magambo gose ga upanga ubhwuu. ²¹Ahaa bhwigwaa hili, bhwali ingila wekaluni ukati wakutemaa na kufundisyya lakini, kuhani muhanya alizanawose wali nawe, nakuitisya wawantu waisilaheli, nakuwa lagiliza kwigelezayaa wangU kubhwa letamitume. ²²Lakini ofisaa wayaa, wakawasangilee kwigerezya, walasubhwa kufumya mpolea, ²³Wasanga kwigelezayaa lyalugalwa fisogaa mpolaa na bhwalinzi bhwimaaga aha muzigo, lakini ahaa kwalilugula kukowine muntu mukati. ²⁴Saa ukati muhanya wahekulu na makuhani ulahanyaa ahaa bhwigwa magamba agaa, bhwagilwa naatente hanyaa kunguno yabhwoo uwiganika ikabhwa kinahee igambo hili ntente hanya kuhusu kii chawafumila kufumila nichoo. ²⁵Kisha muntu huyo alizaa nakuwawilaa, bhwantu mwawatula igelezayaa bhwimile hekaluni na ulangisya bhwantuu. ²⁶Ifyo jemedari waya hasinao nawatumamii, na bhwabhwaleta, lakini bila kuleta ukofuu, kunguno wogohaa bhwantu mbe wakobhwola kubhwa gumaa kumawe. ²⁷Ahaa wamala kubhwaleta, wawatula ambele ibalazyya, kuhani muhanya wawauzyaa ²⁸Alayombaa, kwawamuru mleke kufundisya kuli nahili, nahukali mwali wokazyaa Yerusalam kwilangisyyo limwu, nakutumai kete mugazi gwamuntu huyu higulya yitwu. ²⁹Lakini Petro na mitume bhwala jibu, "lazimaa kumutii kubhwe kukila bhwantu. ³⁰Kubhwue wa daada wisu wamfufula Yesu uyu mwamulagaa, kwakumsonga higulya yamutii. ³¹Mulungu wamukuzya katika kubhwoko kwamwe wakugosyaa, na kumwita kubhwa muhanya namukombozi, kufumya toba kwi isilaheli namsamahaa wa dhambii. ³²Ifwe kwiwa mashahidi wamagambo aga namoyo mwele, uyu kubhwe wamufumya kwabhwo umutii. ³³Wajumbe bhwibarazya ahaa bhwigwa ifi wadimwa nakisila walabhwa kwaulaga mitume. ³⁴Lakini pharisayo witamwa gamalieli, mwalimu wasilia uyu wisimiwa na bhwantuu bhwose, wimaanakuwamuru mitumee wafumiwe ibala kwitungo higuhi. ³⁵Ifyo alawawila, "wantuu waisraeli muwe makini muno nicho mwigotolezya kubhwitila bhwantuu abhwa. ³⁶Kunguno, zama hizi zapitaa, theuda hukaa na kwiikumia kubhwa muntu muhanya, nidadini bhwantu, wapandike magana mee walamulonda walilunga nawe wabhwu ulagwa, na wose aha bhwali umutii waganika na kubhwa ikalikintuu. ³⁷Baada yamuntu uyo yuda mugali layaa, abhwuka nsiku hizyoo zya kuandikwa sensaa, alalu tabhwantu bhwingi kunyuma yamwee nawe ifyo ala angamila nawose ahawali umutii watawanyika. ³⁸Sasa nuwawilaa, mwiepushe na wantuu awaa namuwaleke wasabhwuuaa, nguno ng'aa mpango guu au mwimo guu niyabhwaadamuu, ikatagwaa. ³⁹Lakini ng'aa imwa kubhwee, nkaa kobhwolile kubhwa zibhwilaa, mukobholile kwiwisanga muwiki ndyaa namulunguu." ifyo bhwashaushika namagambo gamwee. ⁴⁰Ifyo bhwabhwita mitume mukate na kuwagumaa na kwamutu waeleke kuyombaa kulinaa limwa Yesu inabhwa bhwaleka waze zabhwoo. ⁴¹Wahuka mbele yi barazyaa bhwutogwaa kungu no bhwabhulaziwaaa kuwa wastahilili kutuka nakuleka kwisimimiwaa kunguno yalina hiloo. ⁴²Baada hiyoo, kila wisi ya hekalu na katikaba numba mpak numba bhwendelea kufundisya nakuhubili kutanga zyaa habari nsogaa ati Kristo ni Yesu.

6

¹Sasa katika nsikuu hizi, bhwukati idadi yawanafunzi ahaa yali yuongezekaa, lalamiko lya wayahudi wakoyuni lyandya kukila yawae brania, nguno walekukwa abhwo bhwulabhwi katikamu gaulo kukila lwisi wamsaada wa syakulyaa. ²Mitume ikumi nabhwili bhwabhwitana ikoma ngano lose lyawanafunzinakuyonabaa, "ikalisalili kuwitwuu kulileta igambo lya mulungu na kuhu dumila meza. ³Kwifyo, mdugu yukobhwo wiwa msogolee, wagosya mpungatii kufuma mukati yunu wantuu wasogaa wawawakabhwolile miyoo na hikimaa abhwa wakobhwo kuwapahiduma hiyii. ⁴Nifwe, kukaendelea bhwuuliko katika kulombaa na katikaa huduma yi gambii." Hotuba yabhwo yila utogolezaa mukatanu gose ifyo, walamsogola stefano, muntu uyo okalieli kisaa namoyoo mwele, na filipo prokoro, ni kanori timoni parmena, na nikolao, mwalongokile kufuma antiokia. ⁶Waumini wabhwa leta bhwantu abhwaa mbele yamitumee, abhwo bhwalomba na badala wawe watuli mabhwoko gawo. ⁷Ifyo, igambo gakubhwu liendelea kuenela, niidadi ya wanafunzi ila zilisyaa kuongekya hukoku Yerusalam, ni idadi hanya ya makuhani bhwala watufu wa kisa. ⁸Nastefano uyu wokala uwekelwa

nanguzu, uyu wali uwita maajabuu najabuu na kitabhwo kihanya mukati bhwa wantuu.⁹ Lakini hahoo walabhwukaa baadhi ya bhwantuu walondeli wasinagogi lilitwana sinagogi lya wahuruu, na lya wakirene na lya waeskanderia nabaadhi kufuma kiilikia naasia wantuu abhwa wakali kujadili anaa na stefano.¹⁰ Lakini, akakobhwoli kwindya na hikima na moyoo gwa stefano wali litumilaa katika kunsunsumula.¹¹ Ifyo kuhongo wawashawishi baadhi yabhwantu ku siri kuyomba, "nigwaa stefano unsunsumula magambo yo kufufuru dhidi yamusa na kukila kubhwe."¹² Wawapembela bhwantuu, wakikulwu na bhwandisi na muwila stefano, walamundimaa, na kumleta hambele yi barazyaa.¹³ Wawa waleta mashaidi wawa ulamba wawayombaa, "muntu uyu akali kuyomba maganabo mabhwii dhidi eneo hili mwela nasilia."¹⁴ Nguokwa mwigwa uyomba atihuyu Yesu wana zyeti akahawi piyaa mahali ahanamusaa."¹⁵ Kila yumo uyu bhwali katika yi barazyaa, alalo zyaminsoo garawe kumulinga stefano, nabhwo wa labhwaona bhwusyiwi wamwe walingaa bhwusyuwa malaikaa.

7

¹Kuhani muhanya alaomba, "magambo ganaga gahanya"?² Stephano alalombaa, "mdugu na daada bhwane, muhulikize ene. kubhwe wa usogaa wamufu mila daa wiswee abrahamu bhwukati awawali mesopotamia, ahaa akali kueshi."³ Alamulula, "uka katika nsii ako yauka idayo ala aeshii nauyo katika nsii iyinkaa kulangisyea."⁴ Ifyo alauka katika nsii yaukalidayo alaeshi alanii, kufuma aho, baada ya daa yamwe kugulala, kubhwe alamweleta kunsii iyii, inueshi itungo hili.⁵ Akampira syosyote ng'aa urithi wamwee, akali haduu hakutula ningaa huguluu, lakini abrahamu wahadiwa ningaa ahaakali kupandika mwanza kubhwa akapiwa nsii ng'aa miliki yamwe na bhwuti wamwee.⁶ Mulungu wayombaa ifi, kubhwa utii wamweembe waeshi kwitungo katikansii yabhwugeni, na ati wenyeji wakukoo wakabhwita kubhwa watumwaa wabhwo na kubhwa nyanyasyaa kwitungo lya miaka magana mee.⁷ Namulungu walayomba, nkali lihukuma itaifa iyi kubhwita matekaa, na bhwatumwaa, na baada aho watafuma nakumulombaa katika sehemu ini sehemu iyii.⁸ Baada aho kubhwe alamupa abalahamuu aganolya tohara, ifyoo, abrahamu ala wadaa umwaisaka alamutari lusiku iwa mwazane, isaka alawa umwadaa wayakobo, na Yakobo akabhwa aladaada wama daadaa zitu ikuminabhwabhuili.⁹ Kunguno wadaada wituu wamuonela bhwubhwa Yusuphuu wamuguzya katika nsii ya misri, lakini kubhwa alahasimo nabhwee.¹⁰ Nalamukombola kufuma zidi yanawe yose, nalampafadhili na hekima kumbele umwa falao mfalme wamisri, farao alamwita awe mutemii higulyayami srii nahigulya ya nimba yamwee yose.¹¹ Ifyo kulabhwa na nzala hanyaa na dhiki hanyaa katika nsii yamisri na kanani, nadaadaa witu wakapandikile sya kulyaa.¹² Lakini Yakobo ahaa wigwa ati ina nagaka misrii, wawalagilizyaa wa daada wituu kulugendo iyao lwakwandyya.¹³ Katika lugendo lwao lwakubhwili Yusufu alilangisya kubhwa duguwamwee, nafamilia yi mwa Yusufu ilama nyikana na Farao.¹⁴ Yusufu alawalagiliza wadugu wamwee kuya kumuila Yakobo daada yao wize misri hasimo pamoja na mumwanii wamwee yosee, jumla yabhwantuu wose nimakumi mpungatii nitano.¹⁵ Ifyo Yakobo alasoka misrii, ifyo alagulala awe hasimo nawa daadaa wisuu.¹⁶ Bhwala solwa ningaa shekemu bhwazikwaa katika kabhwili ili Abrahamu wagula kufipandee fyampa kufuma kuwaana bhwahamori uko shekemu.¹⁷ Bhwakati uliyoo kubhwee wamwahaaidii Abrahamu ahaa wegela, bhwantu walaongezekaa huko misri.¹⁸ Bhwaka ubhwo walabhwuka mfaimu undii higulua yamisrii, nafaume uyu akamanyile kuhusu Yusufu.¹⁹ Uyo mfalme undi ala walandyaa bhwantu bhwituu na kubhwa wezyaa mabhwii wadaada wisuu, nakutanga bhwana bhwao bhwapondoo wale kuesho.²⁰ Katika makanza ago Musa ala ubhwutwaa, walimu sogaa kumbele yamwa mulungu, walelwa kumyezi itatuwu ulalalelwa kunwamba umwadaada wamwee.²¹ Bhwukati ahaa watagwaa nachaniki wafarao wa musara mahaniki walamlela ng'aa mwanawamwee.²² Musa wafundiswaa katika hikinaa yose yakimisrii wali ina nguzuu katika magambo namotendwaa yamwee.²³ Lakini baada yakumezwa miaka makumi aneila mwizila katika moyoo gwanawee kuyombilawa dugu wamwee, wanaa wa Israeli.²⁴ Ahaa wiganikaa kubhwa waduguwamwe wakamanyia ati mulungu uwakonabola kumwaloko gwamwe ningifyo wakazumizye: ²⁵Ahaa wiganikaa kubwa waduguwamwe wakamanyia ati mulungu uwakombola kumwaloko gwamwe ningifyo wakazumi zye.²⁶ Lusiku lualonda alaya kubaadhili yabhwisalamwu ahaa wakali uwisolaa alagama kubhwa langwa, alayomba" ulahanya inu wadugu, kusii mwikosea inukwinuu,? ²⁷Lakini uyuwili wamukosea maenganwa wamwee alamenkela kale, nakuyomba, nde wakwita mtemii nimwa hukumu wituu? ²⁸Ewe ukobhwaa kumulaga ngaa isi wamulaga misiri igolo?"²⁹ Musa alapela baada yakugwa ifyo; alabhwa mugeni katikaa nsii yamidiani, ahaa wapandika kubhwa daadaa wawana wabhwi wakigosyaa.³⁰ Baada yamiaka makumi ainee kubhwitaa, malaika alamfumila katika ijangwaa lyamulima sinahii, katika mwali wamotoo mukati isakaa.³¹ Mukati Musa wawona motoo, alakunmyaa na kukumi lizyaa kila ichi wabhwona, ahaa wagemakukigela wangu wakotinge, muzwii gwa muhanya gulamwi zila kulayombaa,³² Ene ni mulungu uwadaada bhwakoo, mulungu wa balahamu, na mwaka Isaka, mumwa Yakobo' Musa watetema nakagemele kulingaa.³³ Muhanya alamuhilaa, "uwafiatufyakoo, nguno aha uwima nisehemu nyeke."³⁴ Kubhwa akika nabhwona makonye ga bhwantu gane ahaa bhwamisrii; nigwaa kulalwa kwabhwoo, nanee nasoka wangumba kombole, sasai zaa, nkaa kulagizya ewe musiri.³⁵ Wuyumusa wa mukanya bhwukati ahaa wayombandee wakwitaa kubhwa mtaa wamwala muzi ulituu?"_ lwali hoo uyo kubhwe wamulagizwa awe mutawala namkombozi kubhwe wamulagi lizya kwanza bhwoko gwamalaika ya nafamya Musa kwisakaa.³⁶ Musa wawalongozwa kufuma misiri baada yakoita miujizaa na kitabhwoo katika misiri na katika pwani ya shamu, na katika yangwaa kumuda miaka makumi ainee.³⁷ Hoo mweu yuhu Musa uyu wawawila wana wa Israeli kubhwaa, Mungu akawanunila nabii kufuma mukati ma wadugu winuu nabii ngaa enee'.³⁸ Liyu ni muntuu uyu wali katika kupomaa ijangwa na malaikaa uyu wansunsumulamula nawee katika mulima gwa sinahii uyu hoo muntu walo namaa daadaa ulituu, muyuwapokela

igamba ilipangana kukupa ifwee.³⁹ Lakini daadaa witu bhwokana kumutii, wanatenkele kulenabhwoo, na katika nyoo zyahhwoo wagaluka kufuma Misiri.⁴⁰ Ifyo katika kipindi ichoo walamuluilaa haruni, ikuweweleeze mikubhwee iyi kakuongo zyaa, mukubhwa uyu Musa, uyuwali wakulongozyaa kufuma katika nsii ya Misiri, kusuhilwa ichi chamsangaa.⁴¹ Ifyo katika kipindi ichoo walamuluilaa haruni, ikuweweleeze mikubhwee iyi kakwongozyaa, mukubhwa uyu Musa, uyuwali wakulongo zyaa kufuma katika nsii ya Misiri, kusuhilwa ichi chamsangaa.⁴² Lakini kubhwe alawagaluka na kubhwapa waadudu nsoonda wa higuruga ngisi yaandikwa chakitabhwoo chamanabii, 'je wafuzi zya ene sadaka zyahhwa dimuu, abhwa mwasinzagaa ijangwa kumuda gwamijaka makumi ainee, numba ya Isilaeli?⁴³ Ulazunyeehema ya kukomela yamoleki nsoomba yimwa mulungu refani, ni sanamu izi mwakizyaa zyabedwi nkaa wafilaa kule mwazoo ku kilaa.⁴⁴ Daada witu wali nchema yakukomela ayaliushuhuda ilijangulaa, nglaa mulunguwamzulu ahaa nsunsumwa na mwa, atimbe wawezyaa kuilimpasa awezyee kwikola namuundo ubhwuuguu au onaa.⁴⁵ Baada yamadadaa witu hansii yashua bhwuapokela hilihe maa ili, ulalisombaa hasimonabhwoo ahaa witwanaa hansii mulungu witamwansii kufuma kumansii ahaa wawasaga kumbele yabhwasuyuu, wamadadaa wituu, hemahilyoo likalaa katika nsii mpaka bhwakati umwa Daudi.⁴⁶ Uyu wapata kibari kuminsoo kumwa kubhwee, nala lomba kukowa makowa kama kawoo yi mwa kubhwe yumwa na kobhwoo.⁴⁷ Lakini ni Selemani uyo wamuzengala Sulemani ulowazenga numbe imwa mulungu.⁴⁸ Ningifyo huyu wikigulyaa muno akalikueshi kunu mba izi zya zengwa kumabhwokoo, hii ingani nabwifyo wayombaa,⁴⁹ Ilunde ni kitu syanee syakalee na welelo nisehemu yakutulila magulu gane numba yaainakii mkazengela? alayomba muhanya! au ahahe sehemu ya kulituzizyaa?⁵⁰ Ikale kubhwoko kwane aha bhwilite ifi fintuu fyootee?⁵¹ Enu bhwantu wahindo ndanabee inumkali kukali ijabo myoo na matuwii, kila bhwuka mugupinga moyoo mueleli, muutangaa mgukuu bhwunuu ifyoo bhwitaa.⁵² Ninabii kii katika manabii uyu daadaa winuwakamtutizyee? wabhwabhwa waulaga manabii wosewa ulafumila kabla ya uziloo yayumo yuywahaki nasasa nabhwa wasaliti na bhwaulagi wamue ifyoo.⁵³ Inu bhwantu bhwampokela silia ili lalagilizwa na bhwala malaika lakini mkaidimile."⁵⁴ Ifyo wajumbe bhwubarazyaa ahaa wigwa magambo magaa, uliagazabikaa muno kumyoo zyoabhwoo, nabhwala msela minoo Stefano.⁵⁵ Lakini awe awaw ukalilee moyoo mwele, walinga kwilunde kubhwumakini nabhwa uwola fisoga umwa mulunguu,' na kumuona Yesu uwima kubhwoko kwa kugosyaa wamulungu.⁵⁶ Stefano alayomba," lingaa nabhwonaa, nuobhwona ilunde zyaluguka, namwana umwaadara bhwimangokubhwoko kwa gugosyaa wamulunguu."⁵⁷ Lakini kuili wajumbe bhwi balazyaa bhwakibhwa matuwi yabhwoo na kutula mbubu kumuzwii gwa higulyaa, walakibhwa matwiigwa bhwoo bhwalampelela na kumvwamila kuhasimoo, liku sudilimo.⁵⁸ Kunguzu walamtaga ibala ya kunyaa na bhwa mtulaa mawee, ni bhwa mashahidi wakuvula bhwi ya maguluu ya muyanda uyu witanwa Sauli.⁵⁹ Ahawanutula mawe Stefano, wendelea kumwita muhanya na kwilombaa," muhanya Yesu mpokelaa moyoo gwane,"⁶⁰ Akatukamba mayungo na kulilakumuzwi muhanya" muhanya, kuduhuu uwazizye dhambi iyi ahawayomba agaa, alakata na moyoo.

8

¹Sauli wali wazumya kulufuu wamwee hoo ifyo lusiku uloo lulandyya bhwundugi luhanyaa kinyume chikanisaa ili yali Yerusalem, na bhwunaini bhwise bhatawanyika katika majimbo ya yudea nasamaria kweka mitume. ²Bwantu wasoga walimzika stefano nakwita maobhwelelozyoo mahanya higulya yanamwee. ³Lakini Sauli wariizulu muno ikanisaa waya numba kunumba na kuwaluta hibalaa wakema nawago syaa, na kubhwataga kwi gereza. ⁴Waaminio kwihili bhwakali bhwagawanikaa ikali bhwaya bhwuhibili gambo. ⁵Filipo wasokaa katika kaya yasamariaa nakumuta ngazyaa Kristo ukoo. ⁶Baada ya kupomwaa kwigwa na kuzibhwonaa kitabhwoo iliwita filipo; watula umakini higulyaa ichiwayombaa. ⁷Kufuma ahoo bhwantu bhwingii abhwa bhwalina namuyaga mubhwii abhwawafumaa, undii ulilaa ku muzwii hanya na bhwingi aha bhwaliabhwa poozaa abhwa pizwaa pizwaa. ⁸Wakali namiyeye hanya katika kayaa. ⁹Lakini wakali wihoo muntuu umoo katika kaya uwitanwa simoni, uyu ahoo ufumilo wakati uwita ulogii; uyu wautumila kubhwaa syangazyaa bhwantuu wakayaa wa samaria, bhwukati ahaa uyomba ati awe ni muntu wamihimu. ¹⁰Nglaa wasamaria wose kufuma mdoo mpaka muhanya, "wakamakanika kuwamwee hukoo aha uyomba," muntu uyu iyi nguzuu yimwa kubhwee iyi ni hanyaa." ¹¹Wala muhulokizyaa kunguno walikubhwa kuhulogi wanawe wawa sangaza kwitungu hihanyaa. ¹²Lakini hukani ahaa wamini filipo wali wali utanga zya higlilya nanguno ya ufalme yi mwakubhwe ni higulya linawe Yesu Kristo, bhwabatizwaa wagosya kubhwa kima. ¹³Ningaa aimonsabhwa aliamini na baada yakubati zwaa bhwendelea kubhwa na Filipo nahaa wabhwo nakutabhwoo kitabhwo namiujiza iyi yakali yawezwaa, wakumyaa. ¹⁴Bhwukati mitumee ya Yerusalem ahaa wigwasasa samaria lyapokela gambo lya mulungu, wawa lagilizyo kumwa Petro na Yohana. ¹⁵Bhwukati aha wali wasasoka wabhwa lombele ati, wampokele moyoo mwela. ¹⁶Kwani mpaka bhwukati huo, moyoo, mwela waliakali kubhwa sokela ningaa umowoo, bhwali duu ubati lizwee kulina lya muhanya Yesu, ¹⁷Hoahoo Petro na Yohana wala watulila mabhwokoo nabhwo walampokela moyo mwela. ¹⁸Aha asimo wabhwa moyoo mwela wafumiwaa kubhwutula kutulwaa mabhwoko na mitume, ala kobhwa kuwapa mpia, ¹⁹Ala yomba,"mpagi genana malakaa, wangu kila uyu nkali nu, ulondela mabhwoko apokele moyo mwela." ²⁰Lakini Perto alamuwilaa, mpia yahoo yangumie ha simo nahoo, kunguno wiganikaa kubhwa kalama yimwa mulunguu yubhwugele kumpia. ²¹Wigele sehemu katika gambo igi, kunguno moyo gwako kukali mugololeke kumbele yamwa kubhwee. ²²Ifyo leloo, tubhwa wonangi wakoo uhuu na kumulomba muhanya amo akabhwolile kukusamehe hamoo mogwoko ga moyoo gwako. ²³Kunguno mwona wiko katika sumu yabhwasungwu na kitungwa chadhambi. ²⁴Simoni alajibu na kuyombaa, "mulombi muhanya kunguno yanee, mukubhwe magambo gose uyu mwansu nswamwala galeke kukobhwola kumfumilaa. ²⁵Bhwukati Petro na Yohana ahaa waliwihonele zyaanakuhubili igambo lya muhanya, wasuwa Yerusalem," wakihubiri injili katika vigungulii fingifya

wasamalia.²⁶ Ifyo malaika lwa muhanya walayombaa na filipona kuyomboaa," uluka nawe kusinii katika nzilaa iyuya hansii yakufuma Yerusalamu kuelekela kugaza." (nzi hiyi hihoo latika ijangwaa).²⁷ Alabhwuka na kuyaa lingaa, ahalina muntu uthiopia towashi wamanalaka mahanyaa hansii ya kandasaa,' malaika yamwee yonsee, nawe wakali wayaa Yerusalam kwabuduu.²⁸ Alilulegela ikile umuntukagwamwee umukusoma kitabubhwuu cha bhwana bii Isaya.²⁹ Moyoo alayombe na Filipo, "igela bee yamoto kaa ili ukidime na lyoo.³⁰ Ifyo Filipo alampelela, alamwigwa usoma katikaa kitabhwuu cha nabii Isayaa,' alayombaa, je lemanyi lee ichi usomaa?"³¹ Ifyo mwi thiopia alayombaa, nakobhwola kinahee muntu wakali kunung'olaa? alamsii Filipo atandeeku moto kaa na kwikala hasimo mayee.³² Sasa ifungo lyamaandikaa iliwakali usomaa muethiopia ni hili, ahaa walongozwa ng'aankoloo kuyaa kumachinjoo, nang'aa holo yahuli nkasele hakangu lilwe mulomo gwamwee.³³ Mukuhu zunika kuwamwe hukumu ya nawee yafu miwaa ndee aka nsunsumila kibhwuti chamwee? maisha gamwe gafumiwaa katika nsii.³⁴ Ifyo tohashi alamuhuzya filipo, na kuyambaa, "nukulombaa, nikuhusu awee, au zya muntuu hundii"?³⁵ Filipo alatanga kunsunsumlaa, nakwandii andiko hili mwhisayaa alimtangazizyaa injili kubhwu syuu Yesu.³⁶ Ahaa muunzilaa, walafika mahala paminzii, towashi alayomba," lingaa, hinaminzi ahaa, kizibhwilaa ndeke kubatizwaa?,³⁷ Alamuwilaa, alowamini kumoyo gwako gose wa kalikubatzwa." ifyo muethiopia alajibuu "mwa amini ati Yesu Kristo nimwana umwa mulungu.³⁸ Hoo aho muthiopi walamunu motoakaa gwimee walaya mukati yaminzii, Filipo hasimo natohashii.³⁹ Ahaawafuma hamanzii, moyo gwa muhanya ala nunyakula Filipo kulee,' tohashii aka muhinee hangii, alanzila yamwee watogogwagwaa.⁴⁰ Lakini filipo alafumila azoto, wabhwita katikaa mukobhwaa ugoo na kuhubini injili katika kayaa yose mpaka ahaa wafika kaisaria.

9

¹Lakini Sauli akali uendelea kunsunsumlaa fitishoo ning'aa fya lufuu ku wanafunzi wa muhanyaa, wayaa kumwa kuhani muhanyaa. ²Nakumulomba barua kunguno gwa masinagogii huko kuda meski ili ati wamupandika muntuu utu katikaa nzilaa iyoo, aumugosya awe mukimaa, abhwatunge nakubhwa leta Yerusalam. ³Ningaa ahaa akali usafirii yafumila ati uwigemela dameski ghafla mwangazyaa ilangazyaa gose gose numuu kufuma kwilunde?" ⁴Nawe alaga hansii naligwa muzwii bhwulamubhwi laa, "Sauli, mbona unitusaa henee?"⁵ Sauli alajibuu, "windee ewe muhanyaa? muhanya alayombaa, "henehoo Yesu uyu umutusaa;" ⁶Lakini bhwukaa, ingila kumujii, nahoo ukawilwaa aga gukukobhwaa kugitaa. ⁷Ahaa bhwantu wasafiri hasimoo na Sauli walimaa selee, hudekelezaya muzwii, weleke kubhwana muntu.⁸ Sauli alabhwuka kufuma hansii, naahaa walyagula minsoogwamwee, akakobhwolile kubhwona kintuu ifyo wala mudima kubhwokoo walamuleta mpakaa dameski. ⁹Kurinsiku atatu wali wakali kubhwonaa na bhweakalilee, wala kung'waa. ¹⁰Hoo ifyo walawawihoo mwanafunzii dameski linalyamwe anania, muhanya alalombaa nabhwe katika maonoo, "ananiaa." nabhwe alajibu alayombaa, "nihoo haa, muhanya." ¹¹"Muhanya ala muwilaa, "bhwuka uye zyakoo katika mutawa uwiyanwa nyooofuu, na katikaa numbaa yimwa Yuda na kubhwuzye muntu kufuma taiso witanwaa Sauli, maana lingaa luyombaa; ¹²Bhwaona katika maona muntu linaa lyamwee anania uwingila na kumtulilaa mabhwoko higulya yamwee." ¹³Lakini anania alajibuu, "muhanya, ni gwaa kufuma kuwantuu bhwingi kuhusu muntuu uyuu, kwa kiasi kii wabhwitilaa mabhwii wantuu bhwako bhwalele ahaa bhwiku Yerusalam; ¹⁴Nigago ma mlaka kufuma kumwa kuhani muhanyaa kutula katikaa fifungoo kila yumoo uyu ulitiilinaa lakoo. ¹⁵Lakini muhanya alamuwilaa, "yagaa, kunguno awee nikisemee sogolwaa kuwane kulisomba lina lyanee kumbele ya bhwantuu wanaansii nabhwa temii na bhwana bhwa Isilaeli. ¹⁶Kunguno nkaamlangisyya ifi garii mingii agaga kamukowaa kutusiwaa kunguno yalina lyanee". ¹⁷Ifyo amania alabhwukaa, alingila umoo mulingoo; alatula mubhwoko yamwee higulya ya nawee, alayomba, "mdugu Sauli, muhunya Yesu, uyu wali wakufumili zyaa wangu upandike kuona hangii na hookazwee moyoo mwelee." ¹⁸Mara fintuu ng'aa magamba vilagwaa kufumaa kuminsoo gwa Sauli, awee alapandika kubhwoma, alimaa, "nakubatzwaa," ¹⁹Alala syakulya na kupandika nguzuu, alaikala hasimo pamoja na wanafunzi huko dameskii kunsikuu kimbati. ²⁰Bhwakati wenu hwo ala mtangazyaa Yesu katika amasinagogii, alayamba ati awe nimwana wakubhwee. ²¹Nabhwosee ahaa bhwigwaa wakumyaa na kuyombaa akali muntuu uyo huyu wawa bhwipyaa gose ahaa bhwitaa lina hili huko ku Yerusalam? na haa wizaa kuhanii lya kuwafungaa nakuwafila kubhwa makuhanii." ²²Lakini Sauli wakoolesiwaa kuhubiri kunguzuu muno munonaye wali husababi siyaa hubhwulwee mukati yawayahudi ahaa bhwikilee dameski wasibisyya ya kubhwa Yesu hoo Kristo.²³ Baada ya nsikuu nyingii, wayahudi bhwapangaa ishauri hasimoo wangu wamuhulagee. ²⁴Lakini mupango gwabhwu gulamanyikana na Sauli walammendelaa hamzigoo libhwaa na ufukuu wa pandike kumuhulagaa. ²⁵Lakini wanafunzi wanawee walomsolaa ufukuu nakumso syaa kubhuitilaa nkandee kunkandee utumila nkapoo. ²⁶Bhwukati Sauli ahaa wafika Yerusalam, wagama kwilungana wanafunzi lakini wala mubhwu muogohaa, wakeke kumanya ati awe ni mwanafunzi. ²⁷Lakini Barnaba alamsolaa na kumfila kumitumee, nawala wawila ifi Sauli wamuolaa muhanyaa munzila namuhanyaa ahaa wasunsumula nawee nifi Sauli wali wahubirii ku ujasiri kulina limwa Yesu huko Dameskii. ²⁸Wali hasimo nabhwoo ahabhwingilaanakufumaa Yerusalam alayomba kuujasirii kulina lya muhanyaa Yesu, ²⁹Kundii ugadiliana nawayahudii bhwakiunanii lakini bhwazidi kugemela kilabhwu katii kumuulagaa. ³⁰Ahaa wadugu wa manyaa igambo ulyoo, walameta kaisaria, na kumfilaa Tarso. ³¹Basi ikanisa liosee katika uyahudii, galilayaa na samaria, lilabhwaa na lubhwango, na lilazengwaa, na layumba katika bhwobhwaa ya muhanya nafaraja yamyoo mweke, kanisa lilaa kulaa mukuonge kawa zizyoo. ³²Ifyo ilafumila Petro ahaa wali lupilima pilimaa lwandii losee lwa mukobhwaa, alasokaa ifyo kulobhwa ntuu bhwalele bhwakubhwee ahaa weshii katikaa kayaa walindaa. ³³Ala muonaa huko muntu umoo lina lyamwee ainea, uyu waya hulilii kumika munane, maana wakali wali wafuwu wilee. ³⁴Petro ala muwilaa, "ainea Yesu Kristo akupizee, bhwuka na wanze wili wakoo, " maraa alabhwukaa. ³⁵Nabhwantu wose

ahaa walikilee lidana sharoni wala mwona muntu uyu, walamga lakilaa muhanyaa.³⁶Sasa alabhwa na mwanafunzii yafa uwitanwaa tabi thaa ikatefariwa "Dorcas" huyu mukimaa wokala mulimoo msogaa na mkanye ya kisaa aga wawezwa awapinaa.³⁷Zyaa fumia katika nsikuu hizii walalwaa na alagula laa aha wanakusaa bhwala mtanza hasyumba chahigulya na kumla zyaa.³⁸Kwiflinda gali bei la yafa na bhwanafunzii waigwaa atii Petro wali hukoo wawa walagili zwaa wantuu bhwabhwili kuwamwee, bhwumu sihi, "izaa kuwituu bila kukendelea".³⁹Petro atunulaa aha labhwukaa hasimo labhwoo ahaa wafikaa, bhwala muleta katikaa syumbaa syohigu lyaa, na bhwalekwa bhwosee bhwalmiaa biira abhwee wala mulangaa nkanzoo na mwendaa izii Dorcas wawa sumilaa ahaa walihasimo nabhwoo.⁴⁰Petro alawafumyaa wose ibala ya syumbaa alatulambaa mayungoo alalombaa, ifyo alagugalakilamu bhwilili, alayombaa, "tabithaa, ukaa." ahoo alaulugulaa minsoo gamwee nahaa wa muona petro alikala hansie.⁴¹Petro alawafumyaa wose ibala ya syumbaa alatulambaa mayungoo ala lombaa, ifyo alagugalakilamu bhwilii, alayombaa, "tabithaa, ukaa" ahoo alaulugulaa minsoo ga mweenahaa wamuona petro alikala hansii.⁴²Ifyo Petro alamupaa kubhwokoo wanamwee alamubhwusya, na ahaa wawitana bhwantuu mwele wakubhwele nabhwalekwaa, ala wakabidhii kuwao ahaa bhwaa mpango.⁴³Igambo ili manyi kanaa yafa yose na bhwantu bhwingii wala muhamini muhanyaa.

10

¹Sasa hali na muntu kimbatii katika kaya ya kaisaria jina lyamwe uwitanwa karnelio wakali muhanya wakikosi chamaskari ulakii taliano.²Wakali muntu umwa kubhwe, nawamuduu kubhwe hasimoo nanumba yamwe yose wafuma sadaka nyingii kuwantuu na kumulomba kubhwee nsikuzyosee.³Makanza ga saakenda za lubhwaa, wahona muwazee katika uonoo malaika umwe mulungu uwizaawamwe malaika alamuwila "kornelio! Kornelio alalingaa malaika na lahogohaa namwoo alayomba, hinasii muhanyaa?" malaika alamuwila "maombi gakoo na zyawadi gakoo kubhwa pina zyatandaa higulyaa ng'aukumbusyoo ahaa uwiho umua kubhwe."⁴Sasa lagilizya bhwantuu wayee kayaa wayafaa kumleta uyu uwitanwaa simoni yuy pyee uwitanwaa Petro.⁵Uwikalaa na uwezayaa ndili uyu uwitanwa simonii uyu numba yamwe hihampeloo yipwanii."Baada ya malaika uyu wali alayombaa nawee kubhwukaa, kornelio alabhwitaa wawili wawa tumamii ulahaa lugoo wamwee, naaskaria umwa kubhwee kufuma mukati mwao ahaa wakali umutumamila.⁶Kornelio ahaa wawilaa gose aga gafumilaa naalawalagilizaa yafaa.⁷Sasa lusiku ululandaa makanza ga saa mukagaa bhwabhwaa katika lugendoo ya bhwoo kundi uwegela kayaa Petro alatandaa higulya idalii kulombaa.⁸Awe basi alabhwa na nzalaa na bhwakobhwaa kintuu syakulyaa, lakini bhwukati bhwantuu ahaa wa liutekaa syakulyaa, alalagiswaa mabhwonoo,⁹Alabhwona higulyaa yalugukaa na kisemee chusokaa na kintuu kimbatii ng'aa syukaa hanyaa chusokaa hansii aweleloo chadimililagwaa, kupembe zyumwee zyose nnee.¹⁰Mukati yamoo yali naaina zyosee za wadimuu bhwamagulu ainee na bhwoo bhwuvulaa higulya ya hansii nanoni zya higulyaa.¹¹Hangi kulamuzwii gula yombaa kuwamwe "tunulaa Petro sinzaa naulye".¹²Lakini Petro alayombaa "ikali ifyoo, muhanya kunguno nkali kula kintuu syosyotee nuwisi nabhwu chafuu."¹³Lakini muzwii kuguwizaa kuwamwee hangii kumara yakabhwilii "hicho chezyaa kubhwee kuduho kitanee nisii wala na bhwuchafuu."¹⁴Hii yalafumila yalakatatuu, ni choo kisemee kilabhwa chasolwaa hangii higulyaa.¹⁵Nabhwukati Petro alabhwakati katikaa hali yakusegele nikiwaa higulyaa ya moonoo agoo aga wali agawanagaa uwimanishaa kii, lingaa, bhwantu alawali walagizwaa na kornelio walimba aha ambele yi mwigoo, walabhwusya nzila ya kuyaa kunumbaa.¹⁶Witanaa na kubhwuzayaa ng'aasimoni uyu pia uwitanwaa Petro walikilee ahoo.¹⁷Hukeza uya Petro ahaa wali wiganikaa higulya yagao mabhwano, moyoo alomba nawee, "lingaa bhwantu watatuu ukukobhwaa."¹⁸Tunulaa na usokee hansii na uye nabhwoo ukisisyeeku yaa na bhwoo, kungunoo nabhwa agilizyaa."¹⁹Petro alasokaa hansii ahaa wao na kuyombaa enehee uyoo uyu mumukobhwaa kwisii mwizaa?"²⁰Walayombaa, "akida umo lina lyamwe kornelio muntu wa hakii nainabhwe umwa kubhwee, na wantuu uyombaa fisogaa katika nsii yosee likiyadii, wa lagizwaa na malaikaa mwele wa kubhwee kuku tumainia wangu kuya kunumba yamwee wangu higwe gujumbee kufuma kuwakoo?"²¹Petro alawakalibisya kuwingila munumbaa nakwikala hasimo nawee mulabhwoo gwayondaa alatunu laa alayaa hasimo nabhwoo, nawadugu wadoo kufumaa yafaa walayaniyaa nawee.²²Lusiku lwalandaa walafika kaisaria na kornelio wali watindilaa, na wali wabhwitanaa hasimoo wadugu wamwee na wanwani wanawee bhwabhihi.²³Labhwaa ati bhwukati Petro alingila mumbaa, kornelio alamukii na kugwaa hansii amaguluha wamwee wangu umwa buduu.²⁴Lakini Petro ala mubhwusya nakuyombaa "ima! ene musabhwaa pia ni mwanadamuu."²⁵Hukati Petro yombaa nawee, waya munumba alasa ngaa bhwantuu bhwingii bhwimiga ga hasimoo.²⁶wala wawila, "ino bhwabhwaa namanyile ikali halalii kumyahudi kwidimililaa au kumuyumbila mugeni akali wansii lituu lakini mulungu wanda ngisyaa enee nkali kukowiwaa kumwitaa namuntu yoyonsee nasii au muchafu."²⁷Nahoo henee nizaabilakubisanaa ahaanalagizwa ahaa, ifyo ni bhwuzayaa ewekusii wanitanaa."²⁸Kirnelio ulayombaa, 'nsikuu ine iz zyapitaa, hukati ningaa huu, nalinulomba makanza gasaa kendaa libhwaa mukati ya munamba yanee; hulingaa muntu alimaa kumbele yamwe mauwalo gabhwu ngalee."²⁹Alayomba koonelio malombi gakoo gigagwa na mulungu, na zyaawadii zyakoo kubhwaa pinaa zyamuhuzikizya higulyaa yakoo.³⁰Ifyo lagilizya muntu yafaa na akamwitane muntu yumoo uwitanwaa simoo izee kuwakoo, na bhwopyee uwitanwaa Petro uyu ueshii kubhwu ezi wandili umo uwitanwa Simoni uyunumba yamwe iyi yampelo mwipwanii.³¹Kwifyoo mara kamoo na kutumania ewe uyu msoga kwizaa isasa ifyo ifwe wose twiwo ahaa hambele yimwakubhwe kwigwaa kila kintuu ichi walagilizwa wagawa na muhanya kuyombaa.³²Hoo ahoo Petro alalugwaa mulomoo wamwee na kuyaombaa "hanaa, namanyaa kubhwa mulungu aka kobhwa olilwe kubhwa na utogoleloo."³³Badalaa yahoo katikaa kila nsii muntu yeyeso uyu muhogohaa na kubhwezya matendwaa yahakii huzu milizwaa kuwamwee.³⁴Unanyile ujumbe ubhwu

wafumia kubhwantu wa Israel, ahaa wali utanga zyaa mpolaa nsoga yala bhwangoo kubhwhitila Kristo uyu ni muhanya wa wosee.³⁷Inu luasabhwa mmanyilee ifumilo ili lyafumilaa ililya fumilaa yudee yose, kwandi zyao galilayaa baadaya ubatizyoo uyu Yohana atanga zyaa.³⁸Fumilo hili uyafumilaa imuhusu Yesu Kristo wana zaretii ifi kubhwe wamutilila magutaa kwamoyoo mwele na kunguzwu wayaa huwezyaa masogaa na kupizyaa wosee ahaa watuswaa na hibilisi mukubhwa mulungu walii hasimo nawee.³⁹Ifwe kwibhwa mashahidii wa magambo gose Yesu aga witaa katikaa nsii za uyahudi na katika Yerusalam wamulaga umukumsanga higulyaa yamutii.⁴⁰Lakini mulungu wamufufulaa luisi lya gatatu na kumwitaa igelee,⁴¹Ikali kuwantuu wosee, lakini kwibhwa mashahidii aha wasogolwaa kabla ya kubhwee. - ifwe bhwasabhwa, kwali anawee na kung'wa nawee baada yakufufu lwaa kufuma kubhwafuu.⁴²Wakulagilizya kuhubiri ku wantuu na kwibhwonelezyaa kubhwaa uyu hoo wiwa wasogogwaa na mulunguu kumwa hakimuu ahaa bhwbhwa pangaa nabhwa wagulalaa.⁴³Katika awe manambii wose bhwohonelezyaa wanguatii kila uyu wamini katika awee hupokela msamaha wazambii kubhwhitila lina lyomwee."⁴⁴Hukati Petro aha awendelea kuyomba agaa moyoo mwelee alawakazyaa wosee aha bhwalii uhu likizyaa ujumbe wamwe.⁴⁵Wantu wali kwidalee lyatohara lyaumini abhwo wose ahaa bhwezaa na Petro wa shangaziwaa kunguno ya karama ya moyo mwele uyu waseswaa pyee eubhwantuu wamansii.⁴⁶Mukubhwa wigwaa abhwa bhwantuu wamansii wansunsumulilaa kulughaa zindii na kumku zyaa mulungu kisha Petro alayombaa,⁴⁷Inamuntu yeyeso uyu akobhwolile kuzubilaa minzii wanguu wantuu wabatizwe wantu abhwa mwampokele moyo mwele ng'aa ifwee?"⁴⁸Ifyo aha wa muru wabatizwee kulina limwa Yesu Kristo hahoo bhwalumulombaa ikale na bhwoo kungsi kuu kimbati.

11

¹Sasaa mitume nabhwa dugu abhwo wali hukoo yudea wigwaa ati bhwantuu wa mansi bhwalii pokelaa igambo limwa mulungu.²Petro haa wali watandilee kuyaa huko Yerusalam, ili lidale labhwantuu abhwa bhwatalliloo bhwalanda kumukosorae,³Wayomba "bhwidimikaniyaa na bhwantuu ahaa wakali kutahiriwaa na kulya na bhwoo!"⁴Lakini Petro wandyya kuwa wilaa ifumilo kubhuulu lihee, alambaa,⁵Nalilulombaa katika kaya ya yafaa, na ndwona maono ya kisemee chusoka hansii ng'aa syukaa hanya usoka kufuma kwilunde katika lwandi zyamwe zyose inee kilasoka kuwone.⁶Ndaa kilinga na kuliganikaa higulya yachoo ndaabhwonaa wa uwavua abhwoo moni zya kuligulyaa.⁷Ifyo ndigo muzwii iyi uyomba nawee, "tunulaa, Petro sinzaa na ulyee!"⁸Ndayombaa, "ikali ifyoo, muhanya, kwa maana kumulomoo mulane kukali kwingila nkituu syosyotee ichi kikali kielee au kibhwii"⁹Lakini muzwii kulajibu hangii kufuma kwilundee, ichii choo kubhwe wakiezyaa, wakakitane nana jisi.¹⁰Iyi yafumila mara katatulu, naifyo kila kintuu kila solwaa kwilunde hangii.¹¹Lingaa, bhwukati huo bhwantu watatu bhwalibhwimile kunambelee ya numbaa iyo umu kwali bhwalii walagili zwaa kufuma kaisaria kwizaa kuwane.¹²Moyo alanamuru njee hasimo nagoo, na ndeke kwikila lyaniyaa nagoo abhwa wadugu mukaga bhwalii yahasimo naae na kulaya kunumbe yamwatu uyoo.¹³Alakuwila ifi wali wanaona malaika imilee mu aunambae ya numba yamwe alayombaa, 'wantume wantuu yofaa bhwaka nalete simoni uyu lina lyamwee lindii ni Petro.¹⁴Akayomba ujumbe kuwakoo katikaa ubhwoo ukako mboka wewe na numbaa yako wosee."¹⁵Ahaa natanzaa kuyombaa nabhwoo moyo mwele gulizaa higulya ybhwoo ngaa ifi waliwizaa kuwituu kwandyya.¹⁶Ndi zukila magombo ya muhanya, ifyo woyombaa, Yohana alibitiza kuminzii, lakini inuu mkabatizwaa kumoyoo mwelee."¹⁸Basi olo yabhwa kubhwee karamaa yenii yoo ili wakupa ifwee ahaa kwamwamini muhanya Yesu Kristo ene nali ninuu, ati niwe na kobhwolaa na kumpinga kubhwee?¹⁷Basi olo yabhwa kubhwee karamaa yenii yoo ili wakupa ifwee ahaa kwamwamini muhanyaa Yesu Kristoene nali ninu, ati niwenabholaa na kumpinga kubhwee"¹⁹Basi bhwaamini abhwo bhwaagawantikaa kumakoyee aga gatangila kulufuu umwa stephana, wagawanikaa kufuma Yerusalam bhwalii enela mpaka fanikee, kiprona antiokia, ahaa wahubiri higambo ila kubhwa wayahudi bhwanenee.²⁰Bakini baadhu yabhwoo, bhwantu kufuma kipro na antiokia, bhwaizaa antiokia na kujombaa na bhway unani na kubhwahubiri injili kuhusu muhanyaa Yesu.²¹Nakubhwoo gwa muhanyaa wali hasimo na bhwoo nalidadi muhanya yawantuu wamini wamini kumugeluka muhanyaa.²²Habari ya kuhusu zafikila matulii wama kanisanla Yerusalam nabhwa mlagilizaa Barnaba aye mpakaa antiokia.²³Ahaa wawizaa kuona lubhwangoo ya kubhwe ala togwaa, na bhwatulaa moyoo wosee kwikalaa namuhanyaa katika ukusudi lya moyoo.²⁴Kunguno walimuntu msogaa nakazizwee moyoo mwelee na kisa na bhwantu bhwingii walangeka kunauhanyaa.²⁵Baada alayaa Barnaba alaya tarso kumo kobhwaa kubhwu makini Sauli.²⁶Ahaa wamupandikaa, ala mletaa antiokoa ilabhwa kuma kanzaa gamwaka mpangaa wali kumingaa hasimo nai kanisaa na kubhwaa fundisha bhwantuu bhwingii, nawanafunzii walitamwaa kwanda yaa wa Kristo ukoo antikia.²⁷Sasa katika nsikuu hizii manabii walasoka kufuma Yerusalam mpaka antiokia.²⁸Yumowabhwoo, ni agambo kulinaa, alimaa na kula ngiswaa na moyoo kubhwa nzala hanyaa mbe yafumila ahaa weleloo honsee iyi yafumilaa ukatiki ya nsiku za klaudio.²⁹Kwafyoo, wanafunzi, kilamoo ifiwayolilwaa bhwalumula kufilaa misaada kubhwa duguu ahaabhwii kuyahudii.³⁰Bhwita ifii, watumia mpia bhwokoo gwa Barnaba ana Sauli

12

¹Ukati huo mtenzi alodii wagolola kubhwokoo gwamwee kubaadhi ya bhwantuu ulikanisa wangu apandike kubhwa tusyaa.²Ala muhulagaa Yakobo mdugu yee Yohana kulu panga.³Baada yakubhwona ati hili lyawatogoleza wayahudi wamudima Petro iyi yali bhwukati wa ufukuu zya mikatee zikali kwitanwa nza galalee.⁴Ahaa wamudinaa, ahaa mutula igerezaa ala mutula hansii ya fikosi finee vya maskarii wangu kumulindaa, wakali ukobhwa kumfila kuwa hadharaa baada ya pasakaa.⁵Petro alatulwa kungerezaa, lakini malonabi gitwaa kubi dii ni kanisa kunguno yanawee kumwa na

ulungu. ⁶Ufukuwo kabla ya herode akalikiya kumfumyaa, kunguno ya kesii, Petro wali alalilee akatikati ya maskari wabhwi, alabhwa watugwile na minyororo ibhwili kundi walinzi ulihaa mbele yamunzigoo hulindaa igerezaa. ⁷Lingaa, malaika wamuhanyaa kazyee ala nafumi la nanuu ila ng'araa mukati yigezaa alatulaa Petro halubhwa zyuu nakumtunzya iyombaa, "tunulaa wanguu," naminyororo izi walitungilwee zilagwaa kufuma unabhwoko gwamwee. ⁸Malaika alamuwilaa, mwala miendaa zyakoo na uuwale filafuu fyokoo, Petro litaalufyoo malaika alamuwilaa, uwala ikoti lyakoo na hulondee. ⁹Ifyo Petro ala mlondaa malaika na lafumaa ibalaa hakamanyile kintuu chali kitwaa na malaika nicha haniyaa wali wiganika ubhwona maona. ¹⁰Baada yakubhwitaa ilindoo lya kwandyya na lyaka bhwili, wafika hanzigoo lyasumaa lakwingilaa kuyaa kumuji, lalugukaa hisabhwa kungwunobhwoo wa lafumaa hibalaa na bhwalasokaa hanatawa, abhwe maraika aka mleka. ¹¹Petro aha wimanyaa, alayombaa, "sas na minii kubhwu hanaa muhanya wamulagiliza malaika wamwee wangukunifumaa katika kubhwoko waherode, na kumamatarajio ya bhwantuu wose ya bhwu yahudii." ¹²Baada ya kumanya agaa, alizaa kumwaba ya mariamu nina wamulee Yohana uyu pyee uwitanwaa marko ukubhwa Kerosto bhwingi bhwali bhwikuminganga wakilombaa. ¹³Ahaa wibisha hamuzigo gwamuzigoo ntumami umo mwalanikii uwitanwa rodai alizaa kulungulaa. ¹⁴Aha wamanya nimwuzwii gwa Petro kumiyeeye wali imilee kumbele yamuzigo. ¹⁵Ifyo walayomba kuwamuee, "ewe yumu sazii" laikini wakazi zya kubhwa ni hanaaniawee walayombaa" huyuni malaika kuwawee. ¹⁶Lakini Petro uwendelea kukama, nahaa walugulaa muziyoo, bhwala muonaa na bhwala kumyaa munoo. ¹⁷Petro wawashina kumu bhwoko bhwikalee selee nalawa wilaa ifi muhanya wali mfumyaa kufumaa kwigerezaa alayombaa, "muwamanyikize aga magambo yakobhwa nabhwa duguu wamuwee, "ifyo wala huka kuya lwandiihundii. ¹⁸Sasa ahaa labhwa libhwalaa, alawanama namagugu ikali hadoo kati yabhwa skari, kuhusu nichii cha fumilagaa kumwa Petro. ¹⁹Baada ya Herode kumukobhwa na kumubhwulwaa ala wauzaa walinzi nala mumu wahulagwee, "alayaa kufuma uyaludii mpaka kaisaria na kwikala hukoo. ²⁰Yilabhwo eleode walinakisira higulya yawantuu watiro nasidoni walayaa kuwamwee kunia imaa na baada yaku mushawiiblastoo, uyu wali mtumanii wa mutemii Herode kubhwa kumwani na bhwoo, bhwalaalomba abhwa kwasee, bhwalaalomba lubhwangoo kungunonsii yabhwoo yapokela syakulyaa kufuma nsii yamutemii. ²¹Lusiku lwa kobhwolwaa Herode wavwala mavwalogaki temii nakuikalaa hifumbii lyanawe lya kitemii, nalawa wilaa. ²²Wantu walatanza muzwii, "iguni muzwi gwa mulungu walakukala muzwii gwa mwanadamuu!" ²³Mara yenii iyoo malaika alanatulaa, kunguno akambile mulungu usogaa, alaliwa nichangoo na lafwaa. ²⁴Lakini igambo lyakubhwee lilakubhwa nakusambalaa. ²⁵Basi lilabhwa Barnaba na Sauli ahaa wakomelesya hudumaa yabhwoo ahoo bhwalasubhwa Yerusaleem hundii humusola hasimao nabhwo Yohana uyu.

13

¹Sasa katikaa ikanisaa lya antiokia, hali na bwaadhi ya manabii nabhwalimuu bhwali Barnaba, simaeoni (uyu witamwaa nigeli) lukiwp kirene, manaeni (mduguu wakali wamyazii waherode mulongozii wamukoa) na Sauli. ²Ahabhwali umwa buduu muhanya na kutungaa naoyoo mwele aliyomba, "ituli hampeloo Barnaba nasauli. ³Baada ya ikanisa kwitungaa kulombaa, na kutula mabhwokoo yabhwoo higulyaa ya bhwantu abhwa, abhwa walekaa wayee. ⁴Kuufyo Barnaba na Sauli wamutii moyoo mwelee bhwasaokaa kuyaa kuseleukia, kufuma hukoo bhwasaafiri kuu pwanii kuyaa kukisiwaa cha kiproo. ⁵Ahaa wali katika kayaa yasalamii, bhwatangazya igambo iyakubhwee katika masinagogii yubhwa yahudii ifyo bhwali hasimoo na Yohana Marko ngaa mtumamii wabhwoo. ⁶Ahaa wali wakibhwitila kisibhwa chose mpaka pafu wa napandika mulogii kimbatii, myahudi wamula mbaa, uyu lina lyamwe Bar Yesu. ⁷Mulogi huyu wasiliki na wulali sergio Paulo, uyu wali muntu namanyee muntu uyu abhwa bhwilingaa Barnaba na Sauli kunguno wakobhwa kwigwaa igambo lyakubhwee. ⁸Lakini elima "uyu mulogii (ifyo iyi lina lyamwee ifi lya tafasiri waa) bhwala wapingaa; wagama kumugulula uyoo liwali afume kukisaa. ⁹Lakini Sauli uyu witamwa Paulo wali aka zwee moyoo nawela, alamuulikizaa minsoo. ¹⁰Na alayomba "ewe mwanza waibilisii, ukalilee naame zose za ukondii na vuovuu, ewe bhwiyaa adui waaina zose za hanaa, ukali kupelaa kuzigalulaa nzila za muhanyaa, izi zyolo likilee, jeukobhwolilee?" ¹¹Sasa lingaa, kubhwokokwa muhanyaa bhwihigulya yabhwo, naukawaa muofuu ukakuli libhwonee libhwa kulikandyaa "mara imo ukunguu na sitii vyagwaa higulyaa yaelimaa, wandyya kupilimaa ahaa ulomba a wantuu wamulongozye kumunadimaa kubhwokoo. ¹²Baadaa yauwali kubhwone ichi ya fumilaa, nkauyamini kunguno washaziwaa kumalangisyyo kuhusu muhanyaa. ¹³Sasa Paulo na mwani wamwee bhwatafili kuminzi kufumaa pafu bhwala fokaa kupegre katika pamfilia lakini Yohana aliwalekaa na kusuwaa Yerusaleem. ¹⁴Paulo na manwani yamwe wasafiri kufuma perge nawala fikaa antiokia ya pisidiwa huko wayaa katika sinagogi luisi lwa sabatoo na kwikala hansii. ¹⁵Baada ya kusomaa silia na manabi, walogozii wasinagogii wawatumila ujumbe uku uyomba, "mdungu, olo mulinaa ujumbe wakutulaa moyoo wantuu ahasemeni!" ¹⁶Kulifyo Petro walimaa na wapongilaa mabhwokoo, alayo mbaa, "wagosyaa wa Israeli nimwee mumutii mulungu lolikizii. ¹⁷Mulunguu wa abhwa wantuu wa Israeli wawasogolaa dadaa bhwiniu nakubhwitaa wantuu bhwingi ahaa bhwikilee katikansii ya Misiri, na kumubhwoko gwamwe ewe wa bhwuswaa wawa longozaa hibala yohaa. ¹⁸Kunaikaa makumi ainee wawa vumilila katika iga ngwaa. ¹⁹Baada yakuyabhwipya mansii mpungati katika nsii ya kaanani, abhwa wapyaa wantu bhwituu nsii ya bhwoiwe withii. ²⁰Mafumilo aga gose yafumila kukilaa mufakaa magana inee namakumi atano baada ya fintuu ifi fyosee kubhwe awawapa waamuzi mpaka samwili nabii. ²¹Baada yayaa, bhwantu bhwalaalomba mtemi, ifyo kubhwe ulawapoa Sauli mwana wakisi, muntuwakabilaa la benjamini, kubhwa mtemi kumyakaa maaga na aimee. ²²Kwifyoo baada yanawa kubhwee kumufamyaa katika utemii, wamuhusya Daudi mwana wa Yese kubhwamuntu watogoleziwee nanaoyoo gwamwee. ²³Kufuma kubhwu gongoo kumuntu uyu mulunguu

wailletela Isiraeli ukombolaa, Yesu ngaa ifi waliidi kuwita. ²⁴Kabla ya Yesu kwizaa, Yohana kwandyya walatanga zyaa ubatizoo wataba kuwantuu wose wa Israeli. ²⁵Nawee Yohana wali umzizyaa milimo gwamwee ala yomba mwigani kubhwa nindee? ene nkali lakini uhulikizee, wokali kwauma anee nkali kustahilikukondyaa ngoye zavilatu vya magulu vyanawee. ²⁶Mduguu mwana wa ugongoo wa Abrahamu na bhwo abhwa kati yinuu mumwabudu kubhwee, ni kwinguno yituu ati ujumbe ubhwoo waukomboli walagi lizwaa. ²⁷Kwabhwo waeshi Yerusalam, kubhwo tawala abhwee, wakana manyile kubhwo alisia, nawala wakauma nyie ujumbe wamanabii usomwaa kilaisabato kwi ifyo bhwatimiliza ujumbe bhwanabii mukumu lufumu Yesu. ²⁸Ningisi wakapandikile sababu nsogaa zya adhabuu ya lufu higulyaa yamwee, bhwalumulomba Pilato wa mubhwulee. ²⁹Ahaa wali wakamilisya magambo gose aga ganikile kuhusu abhwe, bhwala msosa kufumaa kumti kunalazaa kukaburii. ³⁰Lakini mulungu walamfufulaa kufumaa kwalandu. ³¹Wigela kinsinkuu nyingi kubhwo wayaa hasimo nawee kufuma gani layaa Yerusalam bhwantuu abhwa sasi bhwymashahidii wawantuu. ³²Ifyo kubhwaletelaa mpola nsogaa kuhusu ahadizi wapowaa magukuu wituu. ³³Mulungu watimiza ahadii hizikuwitu bhwana bhwa mukumfufulaa Yesu na kumubhwa handii katika upangaa ngisi yandikwaa katika zaburi ya wili ewenimwana wane, walelo nabhwa daadaa wako. ³⁴Nayoo nikuhusu kumfufulaa kufuma kuwafuu, niati mubhwili gwamwee kudu uwonee wolee; wayomba Daudi. ³⁵Hiyo nguno ayomba ifyo katika Zaburi yindii, wakali kuluhusu mwelele kuwako kubhwa wele. ³⁶Ifyo baada ya Daudi kutumikilaa hutogwi wamwa kubhwee katika kibhuwuti chamwee, alalaa, walazwa hasimo mwadadaa wamwee, na mubhwili gwamwee wahona uwipiwee. ³⁷Lakini uyu wafufulwaa na mulungu wakabhwine uwipewee. ³⁸Ifyo natimanyi kane kuwinu, mdugu, kubhwitilaa muntu uyu, msamahaa wadhambi wa hubiriwaa. ³⁹Kuwamwee kila uyu wamini uwaziwaa kuhaki na magambo gose iyi siria yinamwa Musa beehalekaku bhwa wahaa hakii. ⁴⁰Ifyo lelo mubhwe wangalifu, namkamyee na mkaa ngamilee. ⁴¹Linga enu muwadharau, namkakumyee na mkaa ngamilee; kwi fyo nubhwuta mulimo katika nsikuu zimwa milimo hizi mukobhwolilee kwihamwini ngifii muntuaka waeleza. ⁴²Bhwukati Paulo na Barnaba abhwa waukaa, wantu wala walombaa wansunsumule mgambo aga nsiku yasabato iyi walondo. ⁴³Bhwukati mkutano wasinagogi ahaa wanalaa, bhwayahudi bhwingi na walamba wansunsu mililaa na bhwo ahawa wamulizaa wamulizaa bhwelendele katika uekelwa ya Mungu. ⁴⁴Sabato ili lyalandaa, behii yakayaa yose ugu gwakwizi ganaa kwigwa igambo lya kubhwee. ⁴⁵Wayahudi ahaa bhwaona makwanangwaa, bhwokolwa nibhwubhwa na kunsunsumwaa maganabo agaga pinga fintuu hivi vyayombwa na Paulo na bhwantu ukilaa. ⁴⁶Lakini Paulo na Barnaba wansunsumililaa ku wasirina kuyombaa, "yalinimuhimu ati igambo lya mulungu liyombwe mbela kuwinu ahaa kuwona mulitekela kulee kufuma kuwinu nakwiona mukali kwi panga bhwaulikoo, lingagi kukawagalikilaa bhwaamansi. ⁴⁷Ngaa ifi muhanya wakwamuru, uyomba, na bhwatulaenuu ngua nuru kubhwantuu wamansi ati muwete ukombali kulwandi zyosee zya welelo. ⁴⁸Wamansi ahaa wigwaa hili, bhwatagwaa na kwikuza igambo lya muhanya bhwingi bhwasogorwaa kubhwa pangaa wahulikoo bhwaamini. ⁴⁹Igambo lya muhanya lyenela nsii yosee. ⁵⁰Lakini bhwayahudi bhwalapembelaa ahaa wifumyaa nabhwa kima muhama, ifyo na walongozii bhwakayaa, aga gapembelaa makoye kila ya Paulo na Barnaba na bhwa wataga ibalaa yalubhwimbii lya kayaa. ⁵¹Lakini Paulo na Barnaba bhwa kungutila lubhwubhwa yamagulu gabhwo ifyo walayaa kukuyaa waikonaa. ⁵²Nawanafunzi bhwokara namiyeye hasimo na moyoo mwalee.

14

¹Ikafumila mukati yaikonaa ati wa Paulo na Barnaba walingilaa hasinao mukati yasinagogi lyawayahudi na kwansunsumlaa namna ifyo idale hanyalya bhwantu wayahudina wayunan bhwaamini. ²Lakini wayahudi wakali kutii bhwa wampempela masala bhwantuu wamansi na kuwawitaa kubhwawabhwi kila kati ya bhwaduguu. ³Kwifyo bhwa kila huko kwitungilihee, walansunsu mulilaa kwajasiri kunguzu zya muhanya, kundi huufumya ushaidi kuhusu ujumbe uwelekelwaa wamwe wita hifi mukufumyaa kitabhu na maajabu fitwee kuma bhwokoo ya Paulo a Barnaba. ⁴Lakini bhwantu wakaya bhwaawanika baadhi bhwa hasimo nawayahud na baadhi hasimo na mitume. ⁵Bhwakati wantuu wamansi nawayahudi hasimo na vilongonzii bhwabhwa ahaa wengenelaa kwawezizyaa mabhwui mkubhwa tula mawee, ⁶Lakini abhwa wamanyaa hilo, wala katika makuya yalikaona, listra na derbe, na maneno guwa pilimaa, ⁷Hukuu bhwendelea kutangaza injilia. ⁸Na huko listra halimuntu yumo uyu wikilee haka bhile na nguzu kuma gulu mwamwe kilema kufuma munda yanina wamwe, hakabhwolilee kulumba. ⁹Muntu huyu alamugwaa Paulo wala unsunsumlaa Paulo alamumukizya minsoo malabhwona ati wali nakisa yakupizwaa. ¹⁰Ifyo alayomba kuwamwe kumuzwii yahigulya, "himaa kumagulu gwako." na uyu muntu alimaa higalya nakuitanga kuyumba. ¹¹Umati ahaa wabhwa ifi gwitaa Paulo, bhwa bhwasuya muzii zyabhwa, huyomba katika lahaja yakili kaonio, "milungu zya kusukola kunamnaya Binadamu. ¹²Bwala mwitana Barnaba "zeu, na Paulo "Herme, "kunguno bhwa muiyombi muhanyaa. ¹³Kuhani wazeu uyu wakali yali libali yakoyaa waleta fahari lya ngombe namtungo na malabhwu mpaka hamzigo la kayaa, awe na umati wakobhwa kufuma sadaka. ¹⁴Lakini mitume Barnaba na Paulo, ahaa bhwigwa hili bhwatandulaa mwalo gabhwo na kuwanguu bhwa hubala yabhwumati, liwilaa na kuyomba. ¹⁵Inu bhwantu kusii mwauti magambo agaa? ni fweifyo kwi wandamu bhwalusia ngaa zizu kuwaletela kufanyaa nakumulonda kubhwee uyu mupanga uyuwa bhwunaba ilunde, welenapwani nakila nkintuu isi simoo. ¹⁶Katika nyakati ubhwa wapitaa, ahaawaruhusu wamansi kuyumba katika nzilaa zyabhwa wasawaa. ¹⁷Lakini ikali hakalekile ngaa igele shahidi katika hilyo wita fisoga nawa wapitila mvulaa kufuma kwi lundue na bhwa kati wa minelaa, olo wakazye myoo zinuu kufyakulya na miyeye. ¹⁸Ngaa kuma gambo aga Paulo na Barnaba kusida bhwa uzubhwilaa umatii kuwafumida sadaka. ¹⁹Lakini baadhi yawa ahudi kufuma antiokia na ikonia wizaa kubhwusawisi umati bhwa mtula mawe Paulo na kumuta mpaka ibala yakaya

bhwalahaya wa fufugulaa. ²⁰Ningifyo wanafunzi bhwali bhwinzile bihi na yeewatumulaa, walingilakumujii lusiku lyakabhwi bhwanya derbe na Barnaba. ²¹Baada ya kutangazya injili katika kayaa iyoo na kubhwi bhwawanafunzi bhwingii bhwala subhwa listra mpaka ikoniamu na mpaka antikwa. ²²Bhwendelea kwimalisa nafsii lya wanafunzi na kuwatu la moyoo kuendelea katika kisaa, bhwalayomba, "lazima kwingile katika utemi wakubhwe na kubiti la makoye mingii." ²³Ahaa wawasogola wakikulu wakila ikumi ngano lawa wamini na bhwala walombie na kufunga wawa kabidhi kumu hanya uyu wawee wamumini. ²⁴Nifyo bhwala pitaa katika pisidia na walafika panafilia. ²⁵Hukaa ahaa wansunsumla magambo katika perga bhwalasoka kuyaa atalia. ²⁶Kufuma huko watanda meli antiokia hukuwali hufumizaa kuu uwelekelwa umula mulungu kungu noyamilimo iyo bhwakali waikomelesyaa. ²⁷Ahaa wafika antiokia nakwikuminga ikanisa hasimo ulalakumyaa mpolaa ya magambo aga mulungu wakisaa kuwantuu wamansii. ²⁸Ukala kwi tungi na bhwanafunzi.

15

¹Wantu kimbati bhwasaoka kufuma uyahudi nakubhwa fundisha wadugu, wala yomba, "umwaleka kutalimwa ngaa desturi yimwa Musa akakobhwole kukombolwaa." ²Hili lyoleta maguguu namdahaloo muhanya katiya Paulo na Barnaba na bhwandi kadhaa waye yerusalem kumitume na wakikuu kunguno yigambohilo. ³Kuityo umukutumwa kwao mikanisa bhwabhwi tafonike nasamaria hutangazya kugalulwa niakumunsii miyeye hanya kuwadugu wosee. ⁴Haa bhwizaa Yerusalem, wa kalibiswa ikanisa na mitume nawakukitu na bhwa wasilishaa taarifa ya magambo gose iyi mulungu uwitaa hasimo na bhwa. ⁵Lakini bhwantu kimbati abhwawamini aha wali katika idalee lya mafarisayo, walimaa na kuyumba yimulimu kuwatahiri ilakuwa muru wawaidime sima yimwa Muasa." ⁶Ifyo mitume na wakukulu walima hasimo kuliganika ili igambo ⁷Baada yamajadiliano malihuu Petro alimaa nakuwa wilaa, "wadugu wamanyile ati kugulo kidohoo mulungu atita usogoli kati yinu ati kumulomo wanee wamansii bhwigwe igambo lyainjili, nakwamini. ⁸Kubhwe uyuwamanyile myoo, kushudia kuwao, ala wapaaa myoo mwele, ngaa ifi kuwita kuwituu. ⁹Akaweziwe bhwutafauti kati yitu nabhwe, alitaa myoo yabhwo sogaaku kisaa. ¹⁰Kwifyo kusii mumugemela kubhwe ati mutwe miraa higulya ya lingoo zyawanafunzi iyi ningaa dadaa zituu wala ifwe ukobhwole kulimili? ¹¹Lakini kwaamini ati kukako mbolwaa kuwelekelwa wamuhanya Yesu, ngaa ifii nabhwo bhwali. ¹²Komanganoo lose lyahulikaa ahaa abhwali umuhulikizaa Barnaba na Paulo ahaa wali hufuma mpolaa yahwoo katiya bhwantu wamansii. ¹³Ahawaleka kunsumla ya kobhwo hujibu huyomba, "mdugu muhukizee. ¹⁴Simo uwelezezya ifi kwandya mulungu kuuwele lwaa wawa kwasya mansii wangu ati hapandike kufuma kwabhwo wantuu kunguno yalina lyamwee. ¹⁵Magamba gawanabii gu uzumilizaa nilii ngaa isi yandikwa. ¹⁶Baada ya magambo agaa, nkasuwa na kulizenga hemaya Daudi ili lyagwaa hansii, nkahisyaa na kuhwisha huonangi wamwee. ¹⁷Wangu awa wantuu wasingala wamukowe muhanya hasimo nawantu wamansii haa witanwa kunguno yawina lyanee. ¹⁸Ifi hoo ifyo huyomba muhanya, huyu lwitaa magambo agaa gamanyikana kufuma enzi ziyakalee. ¹⁹Ifyo leloo, ushauri wane ni ati tweka kuwatusya bhwantu wamansii ahaa wamugelukilaa mulungu; ²⁰Lakini kwandikile ati bhwi epushe kule na bhwunangiwa masanamu, tama zawa sheratii, nifi fya vongwaa na mugazii. ²¹Kufumaa uhutii wa kukiluu kinawantuu katika kaya uhubirio na kumusoma Musa katika masinagogi kilai sabato. ²²Kwifyoo olo igelesyaa kuwa yawatogzya mitumee nawakikulu hasimo nikanisa liyosee kumsogola Yuda uyu witanwaa Barnaba, na silasi, bhwala walongozi lya kanisa nakuwa lagilizyaa antikoa Hasimo na Paulo na Barnaba. ²³Bhwandika ifi kumabhwokogwa, mitume nawakikwulu, kuwaduguni wa mansii ahaa wikwa antikia shamu na kilikia salamu. ²⁴Mukubhwa kwigwaa ati wantu kinabati awaa kuka wapile amri hiyoo, bhwafuma kuwituu nawawatusya kuma langisoo aga guwitaa hukiii kumoyoo zinu. ²⁵Kwifyoo igelesya kwitu wose kusolawantuu nakuwa lagilizya kuwinu hasimo nawatogwa wiswee Barnaba na Paulo, ²⁶Wantu watarisha maisha gao kunguno lyajina lya muhanya Yesu Kristo. ²⁷Kwifyo kwa mlagiliza yudaa na silaa, wakawila magambo genago. ²⁸Kwifii igelesyaa fisogaa kumoyoo mwele na kuwituu, kuleka kutula higulya yinuu muzigoo muhanya kukila magambo agaa aga galazima. ²⁹Ati mugaluke kufuma kufintuu vifumiwaa kusamu mugazii, vintu fyakunyongwaa, nauasheratii olo mwikitu kule mifii, ikawa fisoga kuwinu kwaherini. ³⁰Ifyo leloo, ahawata ni swaa, wasokela antiokia, baadaa yakukuminga hasimo, bhwasilisaa Barubaa. ³¹Ahaa waisomaa, wawategwaa kunguno yakutulwaa moyoo. ³²Yuda nasilaa, na manambii, wawatla moyoo wadugu kumagambo mingii na kuwatulaa nguzuu. ³³Baada ya kwilaa itongo kimbati hukoo wagawa nishwa kulu bhwango kufumu kumuduguu kwabhwi wawalagilizaa. ³⁴[Lakini wawa onekana fisoga silaa kwikala hukoo] ³⁵Lakini Paulo na bhwandi walikala antiokia hasimo na bhwenti bhwingi, ahoo wafundisya nakuhubiri igambo lyamuhanya. ³⁶Baada yansiku kinabatii Paulo alayomba kwa Barnaba, "na kusuweleloo na kuwayumbila wadugu katika kila kayaa ahakwa hubiri igambo lya muhanya na kuwaona ifi bhwali. ³⁷Barnaba wakobhwa pyee kumu solaa hasimo nabhwo Yohana uyu witanwa Marko. ³⁸Lakini aliliganikaa hikawile fisogaa kumsola Marko, uyuwawa lekaa hukoo pamfilia na aleka kuya endelea nabhwoo katika milimoo. ³⁹Hoo heneho alafumilaa mikani zyoo mahanya kwifyo walagahukaa na Barnaba alamsolaa Marko na kusafiri kumeli mpaka kipro. ⁴⁰Lakini Paulo ala msogolaa silaa na kubhwukaa, na baada yakukabidhiwaa na mudugu katika ulekelwaa ya muhanya. ⁴¹Nawaya kubhwitilaa shamu na kulikia, uyu marishaa makanisyaa.

16

¹Paulo ulizaa derbe na lystra nulingaa, ahaa wakali nawafundwaa uyu witanwa tinatheo, ni muyanda wautwaana nina wakiyahudi uyu ni mwanzinii lakini daada wamwee nimuguriki. ²Wantu walistraa na ikonia wamwona fisogaa. ³Paulo

wamukobhwa wangu wasafiri nawee ifyo alamsolaa nakumutahiri kunguno ya wayahudii abhwa wadaa wamwe nimgirikii.⁴ Ahaa wakali bhwuyaa wabhwhita kumaa kuyaa kufumya maagizoo kuma kanisaa wangu kuyati magizoo agoo yandikwa na mitumee nabhwaki kubhwako ku Yerusalem.⁵ Ifyo makanisa yalimariswaa katika kisaa na bhwabhwhamini bhwala ongezekaa kwidadii kila lusii.⁶ Paulo na bhwiyee bhwala filigia na galatia kwenye moyoo umwa kubhwe wawa kanya kuhubiri igambo kwi jimbo la asia.⁷ Ahaa wegela misia, wagama kuyaa bithinia, lakini moyoo wa Yesu alawatanga zyya.⁸ Kwifyo wabhwhita misia waliza mpaka Kaya Troa.⁹ Mabhwono gamfumila Paulo lusikuu, wali na muntu wamakedonia wimagaa alamwitana na kuyomba" izii mukukwasyaa hukuu makedonia."¹⁰ Paulo alabhwhona mabhwhona, alamanya ati mulungu alitwitanaa wangu kuyaa hubiria injili.¹¹ Ifyo kulabhwhukaa kufumaa troa kula yahulikoo samothrake nalusiku ululwalondaa twafika kwakayaa waenela lyamwa meapoli.¹² Kufuma ahooh kulaya filipi ahooh nimo yakayaa kumekodonia, kaya muhimu katikaa wilayaa nabhwutawala wakumi na kulikalaa nsikuu kimbatii.¹³ Lusiku lwa sabato, kwanya ibala yanazigoo kunzilaya mongoo sehemu iyi wizaa halabhwhaa na mahalii ya nabhwala mayuu ahaa wizaa hasimoo.¹⁴ Mukima umo uwitanwa lindia, musuluzya wazya mbalawe kufuma katikaa kayaa watitiraa, uyu umawabudu mulungu, wakuhukizya mulungu alamlungula moyoo wamwee na kutula mananee magambo aga gayombwa na Paulo.¹⁵ Baada yakubatzwaa awee nakaya yamwee yosee wakusili uyombaa "ngaa mwambonaa kubhwaene nimwaminifuu katika muhanyaa basii ifi mwingile nakwikalaa kuwao. "wakushwishi munoo.¹⁶ Ilabhwa ati ahaa kwali kwayaa mahali pa kulombaa mwaniki umoo wali namayagaa lya umanyi alakumanya ifwee umweletela muhanyaa wamweefwaidaa nyingi mukubatilii.¹⁷ Mukima huyu alamfwataa Paulo hasimo nifwee hutula magugu na kuyombaa "hawa wagosya niwatumami wamulungu uyu muhanyaa abhwa watengazizya emwa mpolaayawakovu."¹⁸ Witaa ifyo kunsiku nyingii Paulo alabhwa wagawa isagwa ni gambo hilyoo wagalukaga kunumaa nakumuwilaa muyagaa, "nakwamuru kulina lyafumaa nakumekaa mara imoo.¹⁹ Mahanya wane haawabhwhora yakubhwa utumaini lya faidaa yabhwo yabhwhukaa, bhwala wdimaa Paulo na silaa nakuwaburulaa kwisokoo hambele yabhwa ya mamlakaa.²⁰ Ahaa wafisa kuma hakimo, bhwala yombaa, "habhwa wagosya ni wayahudi na husababisya ghasia hanya katikaa kayaa yitwu.²¹ Hufundisya magambo gakali gasiria nifwee kuyapo kelaa ningaa kugalondaa ng'aawalumi."²² Umati wa ukilaa kunumaa Paulo na silaa, mahakimu bhwala larulaa myendaa zyabhwoo na kuwawa na kubhwa muru wagumwee vilangaa.²³ Baada yakubhwa gumaa milanga mingii, walatazyaa kwigerezaa na kumwamuru msikalee wigerezyaa kuwalindaa fisogaa.²⁴ Baada yakupokelaa amri hiyoo, msilikale wigerezyaa uwataga katika syambaa syamukati yi gerezyaa na kuwatunga maguluu zyabhwo ya sehemu ahaa wahifadhi.²⁵ Bhukati yabhwufukuu wa mananee, Paulo na silaa walobhwa ulombaa na kwimbua nyimbo zyakumkuzi mulunguu, hundi wafungwa bhwingi bhwuhuli kizyaa,²⁶ Kazee uwigela mutetemo muhanya na misinga gagerezyaa zyanginwaa, maizigoo ga gerezwaa ilungukaa naminyororo zyawfungwa wose zyalegelaa.²⁷ Mulinzi yasereza alakunayaa kufuma kutuloo malabhwhona mazigo yosee yigerezaa yalugukaa, ifyo alasola bhwungaa wemwe muhanya alakobhwa kwihulagaa kunguno wanganika wafungwa wose wamala kupelaa,²⁸ Lakini Paulo alatula magugu kumzulii muhanyaa alayombaa" wileke kwihuyagaa kunguno gose kwihe nahaa."²⁹ Mlinzi yigerezyaa alayombaa tala ziletuwe na alingila mukati yi gerezyaa kuwangu alatetema nakuho gohaa, bhwala wagwila Paulo na silaa,³⁰ Nakuwafuma hibala ya gerezyaa nakuyombaa, "wisi miwaa, nitee hulii niteekii wangu mpandike kuoko bhwa?"³¹ Nabhwo wanawilaa umwamaini muhanya Yesu nabhwo ukolokokaa hasimo na numba yakoo.³² Walilomba igambo limwa muhanya kuwamwee, hasimona wantu wose kukayaa yamwee,³³ Mulinzi yigerezyaa hawa wasalaa ufukuu uwoo nakuwakusyaa sehemu hizi zya humilaa, awe hasimonabhwantuu walunguu wanawee bhwala batizwaa.³⁴ Hawa waleta Paula nasilaa wakaya yanawee nakuwatengela syakulyaa nawe alawa na miyeyee kwunguo mwamini kubhwee.³⁵ Ahaa walibhwa, wahakimu walagizaa ujumbee kuyu mulinzi wigenzyaa walayombaa, "waruhusu abhwo wantuu wayee",³⁶ Mlinzi wigerezya alamanyikizyaa Paulo hiulya ya magambo agaa yakuwaa, "mahakimu wamulagilizya ujumbee mduhu usumuhuke; ifyo fumii hibala na muyee"³⁷ Lakini Paulo alawawilaa, "kwatula gwahadhaa bhwantu abhwa ni warumi bila kukuhukumu na bhwaamulaa kukutaga kwigerezaa; sasa ukobhwa kutukumyaa? ng'oo ikali kukobhwaalekaa, abhwe wasabhwhaa ulizee kukufumahaa."³⁸ Walinzi walawama nyisyaa mahakimu higulya yanyambo agaa mahakimu walahogohaa muno ahooga gamanyaa Paulo na silahaa wafume hibala yakayaa yabhwoo.³⁹ Wahakimu walila nakuwasili wafume, nahaa wafuma hanzee ibalaa ya kayaa yabhwoo.⁴⁰ Kwiyoo Paulo nasilahaa walafuma hibala yigereza wizaa halugo limwalindia Paulo na silahaa ahaa wabhwhona waduguu, wawatula moyoo nifyo kuhuka katika kayaa hiyo.

17

¹Nahaa wabhwhita katika ya ampipoli na apolonia bhwaliza mpaka akayaa wathesalonike ahali nasina gogii lyawayahudii.² Ngana ifi yai yakawaida kunamwa Paulo, waya kuwao, nakumududa gwa nsiku tatuu zya sabatoo wijadilina bhwoo higulya ya maandikoo.³ Bwali huwalugulila maandiko nakuwawila ati, ya mpasa Kristo atukee nifyo kufufukaa hangikufumaa kuwantuu ala wawilaa, uyu Yesu nuwawilaa mpola zyamwee nguno ya Kirsto" Baadhi yawayahudii wasahusikaa na kwihungaa na Paulo na Silaa hasimo na bhwagiriki bhwasya kubhwe, navilongozi wa mayuu abhwa wakali wadyooza⁴ Lakini baadhi yawayahudii abhwa wakali kwaminii abhwa wokalwa ni bhwubhwa, wayaa kwisokoo nakuwa solaa baadhi ya bhwantuu waavuu, walakumingabhwu mati wamantuu hasimoo nakususababisya ghasia kumujii ifyo bhwalamamala numba ya yasoni, bhuukobhwa Paulo na silaa wangu kuwaleta kumbele ya bhwantuu.⁶ Lakini abhwa waulwaa wawamdima yasoni na baadhiya bhwa duguu bhwandii na kuwafila kumbele ya masofisaa wakayaa, watlaa maguguu, "abhwa wa gosyaa walugaluzwa weleloo wafika mpaka hukupyee,

⁷Wagosya abhwa wakaribiswaa na yasoni haawipya siria yakasari; wiyomba kuna mtami hundii uyu witamwa Yesu.⁸Umati na mafisa wakayaa ahaa wigwaa magamboagoo, wapatwa na bhwubhwaa.⁹Baada ya kubhwaa wamalaa kusolambia ya thamani ya winzii kufuma yamwayasoni nawandii, walawale kuyaa wayee.¹⁰Ufukuu wadugu wala mtuma Paulo nasilaa beroyaa nahaa wafika hukoo wayaa katika sinagogii lawayahudi.¹¹Wantuu abhwo bhwala wamanyii kukila abhwo bhwantuu wathesalonike, kunguno bhwali na bhwutayari wakupokela igambo kumasalagamuo, nakuchungzua maandilko kila nsikuu wangu kubhwona agamagambo gayombaa ifyo galii.¹²Kwiyoo bhwingi wao bhwamini wamo wa kimaa abhwabhwusa wisi muhanyaa hukigiriki na wagosya bhwingi.¹³Lakini wayahudi bhwa Thesalonike ahaa wamanya ati paufu utangazya igambo lya mulunguu huko beroyaa walaya huko nakusyoselaa nifyo kwandyya buruguu kubhwantuu.¹⁴Kuwanguu wadugu wa lampilaa Paulo kunzilaa yenya nzaa, lakini silaa na Timotheo bhwalikala aho.

¹⁵Aho wadugu wawamfila Paulo bhwalya na bhwempaka athene, aha wamulekaa Paulo hukoo, bhwala mpokela maagizoo kufuma kuwamwe ati sila na Timotheo uwizee kuwanawe kuwagu ifi ikobhwo likile.¹⁶Nahukati huwandilagaa huko athene moyo gwamwe gakasiriswaa mukati gamwe ifi waluona lugoo ukalile sanamu nyingii.¹⁷Ifyo walijadili katika sinagogi nawayahudi abhwo wanausia kubhwee nakuwabhwo wosee abhwo wa kunayanabhwoo kilansikuu kusokoo.

¹⁸Lakini baathi ya wanafasafa waepikureo nawastoikoo bhwala mkabiri nabhwandi bhwayombaa, "nisiicha wayombaa, "wiigelesye wihubiri habari ya kubhwe mugeni, "kunguno yahubiri mpola yimwa Yesu na ufufulo.¹⁹Walasola nakumletaa arepago walayomba, "kukobhwolaa kumanyaga malangisyoo mpyaa aga muga nsunsumlaa? ²⁰Kunguno wetaa magambo myaaa katika matwiigenu kwifyo kobhwaa kumanyee aga magambo gina maana gii? ²¹(Nawantuu ulose waathene hasimo na bhwa geni abhwele kuwao hutumila muda gwabhwo ningisi katika kunsunsumulaa na kuhuwikiza higulya ya gamboo ipyaa)²²Kwahiyo Paulo alimaa akatikati ya bhwantuu wareopagoo nakuyombaa, "inu bhwantuu waathene nubhwona ati inu ni bhwantu bhwadini kukilanamnaa, ²³Kwani kubhwutaa kwane na kulingaa fintu finuu vya kwabudu nabhwona magambo gaandikagaa kulimo lyamadhabahuu inu uyomba kumwakubhwe wakali kumanyikanaa, "ifyo leloo uyu mwamwabuduu hukuleka kumanyaa uyu nuwa maanyikizaa inuu²⁴Kubhwe uyu wabhwumbaa weleloo na kila nkituhi mukati mukubhwa ni muhanyaa wadundenansii, akakobhwolile katika hekalu uwezwa na mabhwokoo.

²⁵Nifyoo akalikutumikiwa na bhwoko yabhwanaadamu kana kwambaa ukobhwa kintu kwabhwoo kwaniawe msawaa kuwapa wantu hupangaa namiyuuna fintu fyosee.²⁶Kubhwitila mtu yumo lyuwitamansi gose gawantuu awa aseshi higulya yaweleloo naatulilee nyakati namabhwimbi katika maneno aga weshi.²⁷Kwifyo wakobhwibhwa kumakobhwa mulungu, ya mkini wa mfikilee na kumpandikaa na kuhwukika haduu kuyaa kulee na kila yumo wisuu.²⁸Nguno kwamwe hueshi na kuyumba na kubhwa naupanga wituu ngaa ifi mulingi mulingi wimu umoo wilishili uyomba, "kubhwautwa wamwee.²⁹kwifyo oloyabhwa ifwe kubhwa bhwutwaa wamawa kubhwe ikali kukukosa kwiganika kubhwa ulungu ng'aa dhahabu, ashabaa, au mawela, sanamu iwichogwaa kwastadi na miganiko ya bhwantu.³⁰Kwifyo, kubhwe wahulikilaa nyukali hizyo zya ulelee lakini sasa uwamuru wantuu wose kilama hali wapandike kutubhwuu.³¹Hii nikunguno watula nsiku uwikobhwaa ihukumu weleloo kwahaki kumuntu uyu wasogolwa kubhwe wafunaya uhakikaa wanauntu uyuu kukila muntu ahaa waliwanafufulaa kufuma kuwafuu.³²Nawantuu wa athene ahaa wigwaa mpolaa ya kufufulwaa kuwafuu baadhi ya bhwoo wa muzwaki Paulo, ila wandii bhwala yombaa kuka hulikizyaa tene kumpo higambo hili."

³³Baada yahoo, Paulo alabhwukaa.³⁴Lakini baadhi ya bhwantuu walilibhwungana mwee bhwala amini, alawamoo doonisio mwarepago, mukima uwitanwaa damari na wandii hasimoo na bhwoo.

18

¹Baada ya magambo ago Paulo wabhwukaa athene kuyaa korintho.²Uko alampandika muyahudi ayumwitamwa akwilaa ubhwitwa wapontoo, awe namkee wamwee wawitanwa prisla bhwuzaa kufumaa hukoo italia kunguno kludi wamwayadiwose wa bhwukee lamaa; Paulo alayaa kuwao; ³Paulo alaeshi nakutumama mulimo nabhwoo kwaniwe utumwa nalimoni iyi yikobhwolilee na bhwooabhwe bhwali waheza mahemaa.⁴Paulo aujadili na bhwaoo katikaa sinagogi kilu luisi lwasubattoo wa washawishi wayahudii hasimo nabhwa giriki.⁵Lakini silaa na timotheo ahaa bhwizaa kufumaa makedonia, Paulo watekwaa na moyoo kubhwashudia bhwaya hudii kubhwa Yesu hoo kerestoo.⁶Hukati wayahudi wa mukunayaa na kumtusyaa, ifyo Paulo ala kunkumlaa iwvaloo lyamweee kumbele ya bhwoo nakuwawilaa, "mugazi kwinunu nahiwee hatia, kufumila ifi na kwendelea nuwawila wanansii."⁷Ifyo alahukaa kufumaa aho alayaa kumwaa yanawetito yusto, muntu uyu umwabudu mulunguu numba yanawe hibihii na sinagogi.⁸Krispo mulangozii wa sinagogii hasino nabhwantu wakaya yanawee wanawamini muhanyaa bhwantuu bhwigii wakorintho abhwa wanawigwa Paulo unsunsumulila waamini na kubati zwaa ufuku.⁹Muhanya alamuwila Paulo kunzi yamabhwonoo, "huduhu hogohee, lakini nsunsumlue na hukaa ulikee.¹⁰Kwani enee nahasimo nabhwa na haduhu uyu akagima kudhuru maana nina bhwantuu bhwigii katika kaya imo."¹¹Paulo alikalaa hukoo kwitungo lyamawaka gunao namwezi mukagaa ufundisha igambo lyamwa kubhwee mukati yabhwoo.¹²Lakini gali ahaa bhwutaa utemii wa mjii, wayahudi walima hasimoo kinume na Paulo na kumfila kumbele ifumbii cha hukumu,¹³Uyombaa, muntu uyu uwashawishi bhwantuu wana wabudu mulungu kinume cha siria".¹⁴Hukati Paulo ahaa wali alo ukobhwa kuyombaa, galio alawawilaa wayahudii, inu wayahudi, olo luweeli kosaa au huonangii, yali iyo fisogaa, kuwa sugulikilela.¹⁵Lakini kunguno gii maswali, iga guhusu magambo na minaa, nasiria zinuu, basi muhi inuu wa sabhwa ene nikali kutumai kubhwa hakimii kwa mpolaa yamagambo ago."¹⁶Galio alawamuluu wabhwuke kumbele ifumbi ya hukumu,¹⁷Ifyo bhwala mdima sosthene, mlongozi wa singogii, wala mtula hambele yaifumbi yahukumu lakini galioa kajali ichi bhwitaa.¹⁸Paulo baadaa yakwikala aho kwitungo lihuu, wabhwalekaa wadugu na kuyaa kumeli shamu hasimo na prisilaa naakwilaa kubhwa ya kuvukaa

ibandarii wamugaa nywelee zyamwee kwani wali watulaa na dhiri. ¹⁹Ahaa wafikaa efeso, Paulo alamlekaa prisila na akwilaa ahoo, lakini awe msawaa alingila kwi sinagogii na kwijadila na bhwayahudii. ²⁰Alamuhilaa Paulo akale nabhwo kuitungoo lihwuawe alakanaa. ²¹Lakini alabhwukaa kuwao, alawawilaa, "nkansula hangi kuwinuu olo yabhwa kuhutogwi unawaa mulungu."baada yahoo, alabhwuka kumelii kufuma Efeso. ²²Paulo alisokaa kaisaria, watandaa kukaa gisyaa Kanisa ya Yaresalamu, ifyo alasokaa kuyaya kwikanisaa liantiokia. ²³Baada yakwikala kwitungo ahoo paulo alabhwukaa kubhwhitila maeneo ya galatia nafrigia hundi huwatlaa moyoo wafundwaa wosee. ²⁴Muyahudi umo uwitanwa apoloo, muhutwaa waezandria, wizaa Efeso wali na hufasahaa katika kungunsumulilaa na hahodarii katika maandikoo. ²⁵Apolo wali holekezwa katika mfundwa gamuha nyaa kwifyoo wali nabii katika moyoo, wansunsunalanakufundisyaa kubhwhu sahili magambo ga muhusu yYesu, ila alamanyaa duu ubatizo wa Yohana. ²⁶Apolo alatanga kunsunsunala kubhwhu jasiri katikahe kaluu lakini prisila akwilaa ahaa wanawagwaa, walitaa unwani nabhwee nabhwamuolokezyaa higulya yanzila ya mwa mulungu kuhusahihi. ²⁷Ahaa watumani kubhwuka kuyaa, wadugu wamtulaa moyoo na kubhwa andikilaa barubaa wanafunzilaa ugu gwikuu akayaa ugu wapandikee kumapo kelaa ahaawafikaa, kulu bhwulekelwa alawakwa syaa muno abhwa wamini. ²⁸Kunguzu zanawee na maarifa, apolo alawafilaa waya hudi adhara alawalangisyaa kubhwhitila maandikoo yakubhwa yesuhoo kerestoo.

19

¹Ilawanga ati Paulo ahaawali korintho, Paulo abhwhita nyanza zahigulyaa nakufika katika kayaa wa Efeso naalasanga wafundwa kimbati. ²Paulo ala wawilaa je mwapokela moyoo mwele na kwumwaminii?" walamuwilaa, "ng'oo akakobhwoli kulilwa ning'aa kwigwaa kuhusu moyoo mwelee." ³Paulo alayomba, "sasa inu mwabatizwa kinahee?" bhwala yombaa, "katika ybatizo wa Yohana. ⁴Basi Paulo alayungu, "Yohana alabatizyaa kuhubatizo watobwa alawamini abhwo wantuu ati ukobhwowiwa kumwamini uyu uyoo uyu mbee wizaa baada yamwee, yaani Yesu." ⁵Wantuu ahabhwagwa mpola iyii, wabatizwa kulina muhanya Yesu. ⁶Milabhwa Paulo alatulaa mabhwokoo ya mwehigulya yabhwoo moyoo nawele alizaa higulya yabhwooo nawalatanza kuyombaa kulugha na kutabhwa. ⁷Fumla yabhwo wali wagosyaa wagelile ikumi natu wili. ⁸Paulo wayaa katika sinagogii alayomba kubhwi jasiri kwitungo ya myenzi itatuu wakali ulongozya majadiliano na kuwasawusi wantuu kuhusu magambo aya guhusu ufalme umwa kubhwee. ⁹Lakini wayahudi bhwangi ahawakali wakaida na bhwakali kutii, bhwandyya kulomba mabhwii kuhusu nzila ya Kristo kumbele ya bhwu matii ifyo Paulo alilekaa na bhwoo ahaa na bhwanga ahawa bhwakali kwamini kule na abhwe nawealatanga kunsunsumilaa kilalusii katika bhwukumbi wa Tirano. ¹⁰Iyi yilendelea ngaa miaka miwili, kwifyo wasee ahaabhwakali weshii katika waligwaa igambo lya muhanye, wose wayahudi nawayanani. ¹¹Kubhwe wali uwitaa miyizaa kumabhwoko ga Paulo, ¹²Ati ningaa waluwile wapizwaa, na miyaga mimbwii bhwila wafumyaa hukati abhwa wasolaa fitambo nanyende hizi zikumyeze kumubhwili wa Paulo. ¹³Lakini hali hoo na bhwayahudii hupunga miyagaa husafiri kubhwhitila ibala ilyoo, hutumila lina lyanawa Yesu wangu wewe na nguzuu higulya na miyagaa ibhwii walayomba, "nuwamurumfume kwina lyanwa Yesu uyu Paulo anamhubiri." ¹⁴Ahawa bhwita haya wali nasaba wakuhani muhanyaa wakiyahudii, uyu witanwaa, skevu. ¹⁵Moyo mubhwili alawawila, " Yesu na mmanyilaa, na Paulo nanamanyilaa; lakini inu mwindee? " ¹⁶Uyu moyo mubhwii mukati ya muntu alawa dumikilaa wapunga muyagaa na alawafila nguzuu na kuwagwaa hoo ahoo walapelaa kufuma iyi numbaa bhwiduhuu na kubhwulazwa. ¹⁷Igambo hili lilamanyikana kuwosee, wayadinawayunani, abhwa weshi Efeso huhofu muno, nalina lyanuhanya lilazidi kulisimewaa. ¹⁸Ifyo, bhwingi waumini walizaa na bhwaliilungaa na kukili matendwaa mabhwii nga witaa. ¹⁹Wingi ahawitaa ufumuu wakukuminga fitabu uyao, bhwala bitima hanabele yakila mtuu hukati abhwee ahaa wawazya samani yafintu hifyoo fyalifopande makumi atano fya mpiaa. ²⁰Hoo ahoo igambo lyanuhanya lilanelaa kugaligali muno na katika nguzuu. ²¹Saasa baada ya Paulo walakomelesya huduma yamwe hukoo efeso, Paulo alamulaa kumulongozyo gwa moyo kuyaa Yerusalam kubhwhitila makadonia naakaya na alayomba baada ya kubhwa hukoo, yukobhwa kwi Yona lumi ifyoo." ²²Paulo alawalagizya makedonia wafundwaa wanawe wawili Timothe na Erasto, abhwa wali wamu kwasyaa. lakini ewe msawa alasigalaa asia kwitungoo. ²³Hukati huo wafumila maguguu hanya huko Efeso kuhusu iyi nzilaa. ²⁴Sonara umolinala lyanawe demetrio, uyu wawezya fisanamu fyampia fya kubhwe wakikima uwitanwaa artemis, waleta biasarya hanya kubhwafundi. ²⁵Ifyo wala wakuminga wafundi wamilimo iyoo nakuyombaa, "iinu wantuu, mmanyile atii katika biasaraaiyi nifwee kwingizyaa mpia nyingii. ²⁶Monaa kwigwaa ati kwihoo ahaa Efeso ifyo bihiiasia yosee uyu Paulo washawishii na kuwagawalaa bhwantuu bhwingii wayomba maikubhwee iyi yabhwezwa kumabhwoko yakali Mulungu. ²⁷Nifwee duhu ni hatari ati biashara yituu ikawa kusabhwa hangii, lakini ifyo na hekawu lya mulungu mke artemi ukobhwola kusolwaa kubhwa higele maana nahangii mbee wakobhwola huhanya wanawee aweuyu asia nawelelo kunawabuduu." ²⁸Hagaa wigwaa hagaa, wokalwa na kisika nawatula mabubu, walayomba "Diana wawa Efeso ni muhanya." ²⁹Hagaa yose yilokala vuruguu, nawantuu walopelaa hakimo mukati yahukunabii wamisapoo wawa wadimawasafiri bhwiye na Paulo gaya na aristikoo ahaa wafuma madakonia. ³⁰Paulo alakobhwa kwingila katika bhwumati wawantu lakini bhwafundwa bhwala mzulilaa. ³¹Ifyo baadhi ya maafisa wamukobhwa bhwasia aha bhwali wananwi wamwee walamfila ujumbe kunguzu kumulomba aleke kwingile katika ngomwaa ya musapaa. ³²Baadhi ya bhwantu bhwala wauyomba kintu hikinabhwabdii igambo ilyoo, kunguno wao bhwaliwaa ningaa kumanyaa kusii wizaa hasimo. ³³Wayaa hudi wamuletaa alendi balaa hubati wa wantuu na kumtula higulya kumbele ya natuu awe ksanda alafumaa kitabhwo kunaa bhwoko gwamwee kufunya maelezo kuwantuu. ³⁴Lakini ahaa wamanyaa awe ni muyahudi wose wa latula maguguu kumuzulii gumo kwitungoo kwa saa ibhwili," Artemi ni muhanya wafesoo. ³⁵Baada ya kalani wa kayaa kahulisa humatii, alayombaa, "inu

wantuu Wafeso, nindee uyu hasulale ati kaya huu Efeso ni mutunzya wahikalu la artemi muhanya niyi sanamu iyi yagwa kufuma kwilundee? ³⁶Kubhwona basii ati magambo genahaa akali kupigwa kwikobhwi wiwa kulimbele na mleke kwitaa chosyosyose kuwangu. ³⁷Kungu wawitanwa wantuu abhwa hapa ikolotii wakali bhwivivi bhwahikaluni ningaa wakali wakufuru mulunguu wituu wakikimaa. ³⁸Kwifyoo, ngaa demetrio na bhwafundii abhwabhwi hasimo nabhwe inaa mashitakaa dhidi kumuntuu yoyose, kuleti zemwazee na maliwali bhwihoo nabhwaletwe kumbele ya bhwushauri. ³⁹Lakini ngaawee wowaa syosote kuhusu magambo gangii, agashugurikowaa katika libhwanza lahalalii. ⁴⁰Mukubhwaa kwihotarii ya kutuhumiwaa vurugu nsiku iyi haduhu nguno yanawee yamabhwipyoo agaa, na akukabhwaa kwigele ubhwezyoo ⁴¹yakugayomba baada yakugayombaa aga wagawanya mapomiloo.

20

¹Baada yaghasia kumalaa Paulo alawamani wafundulaa na baada ya kuwatulaa Moyo wawadaya na kuwaukaa alabhwuka nakuya makedania. ²Naye wamala kubwita mikoa iyoo na kumaagamboo mingii ga kuwatula Moyo kuwao, wangilaa uyunani. ³Baada yawe kubhwa abhwo kwitungo lya miezi itatu, njama zyabhwewza kukila abhwe nabhwa yahudi awegele kusafiri kwanzila yi pwanii kuelekela kushamu, ifyo alamula kusuwa kubhwhitia Makedonia. ⁴Abhwo wandamana naye mpakaa asia abhwa wali Sopatro mwana Wapicho kufuma bereha, alistaesalonike; gayo wa Derbe; Timotheo; tikikoonatrofimo kufuma. ⁵Lakini wantu abhwaa wamala kutongelea bhwaliwa tulindilaa huko Troa. ⁶Kalanzila yi pwani kufuma Filipi baada yasiku zyami kete isiyoitia nzaagalalee, na katika nsikutano kukawafika huko Troa. kwikala huko kunsikuu mpungatii ⁷Minga nsiku yakwandya yijumaa, ahaa wakali kukomangalee hasimo wangu kugaulaa mukate Paulo ansunsumulia nawamini waliupanga kubwuka tugoloo yanawee, ifyo aleendelea kuyombaa hadi ufukuu wamananee. ⁸Hali natala nyingi katika syumba cha higulyaa ahawakali kukumingani kilee hasimoo. ⁹Kakatika idirisyya walikile muyanda umo linalyamwee utikoo uyu watembilwaa na tulo tutimbuu ningaa aho Paulo wali hutubuu kwitungoo lihee, muyanda liyoo ahaa alalilee, alagwaa hansii kufuma kulashanii ya lutatuu alalokotwa alawafilwee. ¹⁰Lakini Paulo ala sokaahansii, aligololaa awee musabwaa higulya yanawee, alanakumbatila ifi alayambaa huduu katee tama, mukobhwa yimupangaa. ¹¹Ifyo alatanda hangii kulashani naalamega mukatee, alalya baada ya kunsunsumlala na bhwokwitungo ilihee mpaka alfajirii, alabhwukaa. ¹²Wala mletaauyuy muyanda imupangaa watogwaa munoo. ¹³Ifwe wasawa kuwatongele kumbelee ya Paulo kwa melii nakulekelaa asoo, ahaa ifijo wapangaa kunaso Paulo huko hiki hoo hicho abhwe msawaa wakobhwa kwitaa, kunguno wapangaa kuyaa kubhwhitila nsii yabhwumee. ¹⁴Haa watufikila hukoo asoo, kulampakila kumeli kulayami tilenee. ¹⁵Ifyo ifwe kulafunaya na kufuma hukoo na lusiku lwaka bhwili kwafika lwandii lwakabhwilii lwakisiwa cha kio lusiku lwalondaa, kwafika kisiwa cha swamu, na ligolo lyamwa kwafika kaya lwa miletoo. ¹⁶Kunguno Paulo wali amuaa kuasfiri kulita Efeso, wangu aleke kutumila ikanyaa lyolyase katika asia; kunguno wali nawanguu wakuwahi Yerusalumu kunguno ya sikukuluu ya Pentakastee, olo yali ikobhwolikile awe kwitaa ifyoo. ¹⁷Kufuma mileto alatuma bhwantuu mpaka Efeso ala wawitana wakikuluu wa ikanisaa. ¹⁸Abhwo wafika kwamwee, alawawilaa, inu wasawa mnanyile kufuma lwisi lwa kwandyya ahaa natoa ahaasia, ifina kali kuwini itungo lyosee. ¹⁹Namutumikila muhanya kubhwa kondii wese kumandililoo, na makoye aga nipandikaa ene kwihilazya wayahudio. ²⁰Mmanyile ifi niloo kwizubhwilaa kutangaza kuwinuu kintu syosyotee ichichakali cha muhimwi nifinee ichi nawafundi syamwazee mwazee nifyoo kuya namba kunumbaa. ²¹Mmanyile ifi nendelea kubhwakanya wayahudii nawayunani higulya yatobaa kumwa mulungu nakisaa katika nauhanya wiswee Yesu ²²Nasasaa, lingii, enee, ndoo numutii Moyo mwelee kuyaa Yerusalumu, nileke kugamanyaa magambo agaa kumfumila ene hukuu, ²³Wangu mukubhwa Moyo mwelee hunishuhudia enee katika kila kayaa nauyomba ati minyororoo namaakoye ivyo vyuhulindilaa. ²⁴Lakini ene kiganikilee ati maishaa gane ni kanzilayo yoyose gathamani kuwamwee, wangu nkobhwole kumalaa migenduo lwane nahuduma aji napokela kufumakumu hanyaa Yesuu, kwii komelesyya injilii ya uwele kelwa umwa Mulungu. ²⁵Na sasa, lingaa, manyilee ati wosee, mukati yobhwo nayaa kubhwa hubiri hutemi, nakakumbonaa bhwusyyu hangii. ²⁶Kulifyo nuwakomelesya waleloo iyii, ati nigele atia kumugazi ya mtuu yoyosee. ²⁷Kunguno kizubhwilee kuwatangazizya hutogwii wose wa mulungu. ²⁸Kwifyoo mubhwe walingi higulya yinu inwe wasawaa nihigulya yidadelee lolosee ilimoyoo mwele awawatula inuu kubhwa waangalizi mubhwe walingii kulisunga ikomangano lya muhanyaa, ili lyagula kumugazii yamwee musabhwaa. ²⁹Manyile baada yakubhwukaa kwane mapuge wadakii wakingila kuwinuu, nawaleke kulifilaa idalee. ³⁰Manyile ati ningaa mukati yinu wasawaa baadhiya wantuu wakwizaa nakuyomba magambo mabhwii wangu wakuwaluta wafundwaa wawa londdee awee. ³¹Kwifyoo mulele minsoo mwizukile atii kumijaki itatuu nkankobhwolile ni lwaa kulekaa kuwafundisya kilayumoo winii kundwiloo ufukuu na libhwaa. ³²Nasasa nuwa kabadhi kumu lunguu na kwi igambo lya wekelwaa yumwee ili likakobhwola kuwanzengaa na kuwapatila wethii hakimo nabhwo ahaa watulwa wakfu kumulunguu. ³³Ng'atogwilee mpia, dhahabu, au muwaloo. ³⁴Mmanyile inu wasabhwaa ati mabhwoko agaa napandikaa makowii gane musabhwaa nanachitaji yabhwaa ahaa wali hasimo nanee. ³⁵Katika ifi magambo gosee na bhwapa mfwanoo kwifii yukobhwo wiwaa kuwakwasyya wanyongee kulitaa milimo nifii mukowiwa na kwizekaa magambo lya muhana ya Yesu, magambo agoo awe msawaa alayo mbaa. ³⁶Baada yakuyombaifii, halatulamba mayungoo alalombaa hasimo nabhwoo. ³⁷Wose wala lia muno na kumugwilila Paulo haningaana kumbusyyu. ³⁸Wahuzunika kuki lagose kunguno icho wali wayombaa, ati kamwee hakala hubhwone bhwusyyu wamwee hangii ifyo wala mwelekezyya merikebunii.

21

¹Bhwakati abhwa kwali walekwaa nabhwoo na kusafiri kwi pwani, kulafika bhwulikoo kuhulikoo kukayaa yakosii nigolo yanawee kwafika kukaya yarodoo nakufamaa huku kulafika kayaa ya parataa. ²Abhwa wapata meli inayovuka kuyaa foinike, kulabanda kulasfiri. ³Ahaa wafika hambele ya kisiwa ya kiproo, kulaile kela lwandi lwamosoo, kwasafiri mpaka siri tukatulaa nangaa katika kayaa ya tiroo, kunguno hoo buko meliyali ipakulwe shehenaa yanabwe. ⁴Baada ya kuwalinga bhwafundwaa kulikaala huko nsiku mpungatii wafundwaa abhwa walamuwilaa Paulo kubhwhitila kimoyoo ati awee alekee kuwaa Yerusalam. ⁵Ningisi kwagelanizyaa nsikuu hiziyo, ifwe kulahuka kulayaa zitwu wose hasimoo, nawake bhwona wanabhwoo, walakuhelakezyaa katika nzilazituu mpaka aho kwa fuma ibala ya kayaa ifyo kulatulamba mayungoo pwani, kula lombaa. ⁶Kwidahaa kila yumoo kulatandaa meli, huku na bhwobhwala subhwa alugoo kuwao hangii. ⁷Ninga ahaa kwa mala lugendo lwituu kufuma Tiroo, kulafika tolemai aho kulagisyaa waduguu, na kwikalaa nabhwo kunsikuu imoo. ⁸Igolaa yamweee kulabhwakaa kulaya kaisaria ifwe kwingila hawagoo lwafilipoo, muhubiri wainjilii, lufu waliumo wabhwoo mpungatii, nifwee kulikalaa hasimo nabhwoo. ⁹Muntuu uyu wali na bhwaniiki bhwane wafigori abha bhwa tabirii. ¹⁰Baada yakwikala nsikuu kinabati, alasokaa kufuma huyahudii nabii umo uyu witanwa agaboo. ¹¹Awe alizaa kwituu na alabhulutwaa nakanda gwa Paulo kubhwo alitungaa magulu namabhwoke gwamwe msawa na kuyomba, "moyoo mwele uyomba ifii," "wayahudi wayerusalama wakamtungaa muntuu uyu umiliki mukanda uguu, nabhwo wala mkabidhi mabhwokoo mubhwantuu wamansii." ¹²Aga gwigwaa magambo agoo, ifwe na wantuu ahawakali weshii mahala kwamasihii Paulo alekee kutogwa kubhwa uyaa yerusalama. ¹³Ifyo Paulo alajibuu, "mwitakii, muluyaa na kumwuna moyoo gwane? kunguno nitehalii, ikali duu kufungwa lakini ifyo kufikila yerusalama kunguno kulina lyamuhanya Yesu." ¹⁴Kwifyo Paulo alakowiwee kushawishiwa, kwoleka nakuyombaa, "ifyo utogwi wamuhanyaa uwezwee." ¹⁵Baada yansikuu hizii, kulasokaa mifukoo yituu na kulatandaa Yerusalam. ¹⁶Baadhi yawafundwaa kufuma kwisaraa ifyo walilondo nifwee walamleta mtuu umoo uwitanwaa mnasonii muntuu wakiproo, mufundwa wakalee, uyu kwikala nayee. ¹⁷Alakwifikaa Yerusalamu, wadugu wakukalibisyya kumiyeyee. ¹⁸Inenee yamwe Paulo wayaa hasimoo ifwee kwi Yakoboo, nawakikulu wosee ahaa walihoo. ¹⁹Baada ya kuwagisyaa, awapaa taarifa imoo baada yayindii ya magambo iyi mulunguu agawitaa mukatii wamansii kwa kubhwhitila huduma yamwee. ²⁰Hukati wigwaa agoo, walamasifu mulungu, nawalamu wilaa, "huonaa, maduguu, kuna fiumbi bhwanga bhwaminii mukati ya wayahudii abhwo wosee bhwina niaya kushikaa siriaa. ²¹Wawilwaa kuhusu ilyoo, ati kufundisya wayahudii abhwoo waeshi kati ya mansii kwekanaa namusaa naatiiuwa wilaaa waleke kuwatahiri bhwana wabhwoo nawoleke kwombaa desturii zyaa kalee. ²²Wikowiliwaa kwitee kii? bila bhwubhwaa wakigwaa kubhwaewe kwizaa. ²³Ifyo itaa icho ifwe kukuwilaa sasa kutolaa wantuu wane abhwa watulaa nadhirii. ²⁴Ubhwa sulee wantuu abhwa nauee kumusabhwa hasimo nabhwoo, na uwalipilee gharama zyabhwoo, wangu wa kobhwole kumogaa vichwaa vyabhwo, ifyo kilaumo apandikee kumanyaa ati magambo abhwa wawilwaa kuhusu musabhwa niyabhwbhwaa wakifundisya kubhwa musabhwa ifyoo wondaa siria. ²⁵Lakini kuhabari kumansii abhwo bhwabhwa ulaumini kwandikaa kufuma malagilizoo ati ukowiwa kuwepu syaa nafintuu fyafumiwaa dhabihu kulisanamuu na mugazii, kufuma naichi cha nunwaa, na uyepushe na washeratii. ²⁶Hooahoo, Paulo wawatwaa wagosyaa, nalusiku lwa kawilii, aliyezyaa musawaa hasimo na bhwoo, alingilaa lekalini, kutangazyaa kipindi cha nsikuu zya kulihe zyampaka, sadaka yafumiwaa kunguno yakila umowao. ²⁷Nsikuu hizo mpungatii izyoo igelaa kumalaa, baadhiya bhwayahudii, kufuma hasia walamuana Paulo hekaluni walapembela mafumiloo, nawamgololaa mabhwokoo. ²⁸Bwali hutula mabubwu, 'bhwantu wa isilaheli, tukwasii uyu ni huyuu muntuu uyu fundisyya wantuu kilamahali magambo aga nikinume na wantuu, siria, na mahali ahaa ifyo abhwa waletaa wayunanii katikaa hekaluu na kuhanajisi mahaliaha mwele." ²⁹Mukubhwa kumwanzoo bhwali bhwamwona trofimo mwefe alawaa hasimoo nawee kumuji nabhwoo bhwahaya ati wamuletaa hekaluni. ³⁰Muji wose ulikuwa na taharukii, wantuu walapera hasimoo na kunaudima Paulo wala mfumyaa hibalayaa hekaluu na mizugozila lugukaa. ³¹Ahaawali wagemela kuma hulagaa, mpola zilamfikila muhanya wijeshii lya walizii kubhwe Yerusalamu yose yali yokalile bhwuluguu. ³²Mara hiyo bhwawawasolaa askarii nijemadari ala upelelaa bhwumatii aho bhwukati wantuu wanawoma muhani yawiseshii na askarii, walekaa kumugumaa Paulo. ³³Ifyo muhanya wijeshii alamugilaa alamdima Paulo ala mulu atugwee minyororoo ibhwilii, alamubhwuzyya eweenindee nawitaa gake. ³⁴Baadhi yawantuu ya bhwumatii wali wipayukaa kintuu hikiina bhwandi mukubhwa jemedari akabhwolele kumanyaa syosyote kunguno yagoo mabubuu, alamulu Paulo aletwee mukati ya ngomee. ³⁵Basi ahaa wafika hangazii, alasolwaa na askela kunguno ya bhwulugu ya umatee. ³⁶Maana bhwumatii kubhwantuu walalondaa na kwendelea kutula mabubwu, "mufumyee lyuu!" ³⁷Paulo ahaa walii uletwaa mukatii yangomwaa, alamuwilaa muhanya wi jeshii, "ikobhwolilwe kumuwilaa kintuu?" uyu muhanyaa wijeshii alayombaa "je unsunsumlaa kiunanii?" ³⁸Jeawe, mukali mnsiri uyu wawali ulongozyaa wasii naalasolaa maagaidii fiumbii finee nyikanii?" ³⁹Paulo alayomba, "ene nimuyahudi, kufuma kayaa ya tarsi ya kilika ene niraia wakaya maarufuu, nuwalombaa muruhunsu ninsunsu mulilee ne wantuu." ⁴⁰Hukati wajemadari ahaa wampaaruhusaa, Paulo alimaa bhwitandizyoo naalafumya kitabhwoo kubhwantuu kumubhwokoo gwamwee bhwukati ahaadi na usemee munoo, akaa nsunsumlaa nabhwoo kwa kihebrani, alayombaa,

22

¹Wadugu nabhwaa daadaa bhwane, huukizi hugwanani wane uhuu nkawitaa kuwenene." ²Makomelo ahaa uligwaa Paulo unsunsumwala nabhwoo kukiebrania, bhwala huikaa. alayombaa, "Ene ni nyahudii, na bhwutilwaa kayaa ya tarsi igunguli lya kilikia, wangu na patandikaa ilimu katikaa kayaa uluu, maguwu ga gamalielii na fundiswaa

kugelanilaa nanzilaa sahihi za siria zyabhwa daada wutuene ninabidii kubhwe, ngaa inuu wose muli waleloo. ⁴Nawatusyaa kunzila iyi mpaka kufwaa; ndaawitungaa wagosyaa na bhwakimaa nakubhwa tagaa kwigereza. ⁵Ningaa kuhani muhanyaa nawakikuluu wasee bhwukobhwo la kufuma bhwushahidi ati napokelaa barubaa kufuma kuwabhwo kunguno yabhwaduguu abhwobhwi demeski, yalimbaa bhwaletala bhwaatuu Yerusalamu kunzila ayoo wanguu watungwee na kutusiwaa. ⁶Yafumia ati ahaa nakali husafirii nuwegela dameskii, majira ga lubhwa kazyee nunu hanya ilafumila kwulundee lyandyaa kuniyaa ndazyaa kose kosee. ⁷Ndaguu hansii nakwigwaa muzwiri yumbwilaa, sauli, sauli, kusisi huntu syaa? ⁸Majibu, 'ewe ni ndee, muhanyaa? alambwilaa,' ene ni Yesu mnazareti, uyu awe hutusyaa. ⁹Abhwa bhwani nanee bhwabhwo na nunuu, ilaa wakigilwe muzwiri guyoo wali wansunsunala nanee. ¹⁰Ndayombaa, nitee sii, muhanyaa? muhanya alanabwilaa imaa nauwingilee Dameskii hukoo ukawilwaa kila kintu hichi hukowiwa kwitaa. ¹¹Nilwaa kubhwona kunguno yakumuangazyaa wanuruu, iyoo, ifyoo ndayaa Dameskii kwa ngolwaa na mabhwo yabhwo abhwaa wali nanee. ¹²Huko ndafumanaa na muntuu uyu uwitanwaa anania, uyuwali muntuu hudimaa siria nabhwaa kuhesimikaa kumbele yabhwa yahudii wose abhwa waeshii hukuu. ¹³Alizaa kuwane, alimaa hambele yanee, na kuyomba mduguwane Sauli, mpandikee kubhwonea! kwotungoo lyeni ilyo ndaamubhwona. ¹⁴Alayombaa, "kubhwe umwa dadaa zituu wakusogolaaewee upandikee kunanyahutogwii wanawee, kumubhwona uyu wahakii na kwigwaa muzwi uguu gufumaa kumulomo chamwee. ¹⁵Kunguno ukabhwa shahidii wanawee kubhwantu wosee higulyaa yagaa wagabhwo na kwigwaa. ¹⁶Basi ifyo hulindila kusii? tunulaa, ubatizwee, ukakusyaa zanabii zyakoo olo watulaa linaa lyokoo. ¹⁷Baada ya kisuwaa Yerusalamu, nahaa nali husalina mukati yahekaluu, ilafumila ati ngaa piwaa mabhwonoo. ¹⁸Ndaa mubhwona nambwilaa, imaa na ufume Yerusalamu wanguu, atii wakakana husudaa bhwiko kuhusenee. ¹⁹Ndaa mubhwona nambwilaa, abhwo wasawa wamanyilee nu wafunga kugerezyaa, nakubhwa gumaa abhwa kwanainii katika kila sinagogii. ²⁰Namugazi gwastefano shahidi wakoo waseswaa, nane ifyoo nalii bhwimaagaa bihi na kuzunayaa nahaanakali nulindaa mayenda zyabhwo wali wa muhulagie. ²¹Lakini alamabwilaa, enda kunguno ene nikakulagilizya uyee kulee ka wantuu wamasnii. ²²Wantuu walamsigizya mpaka wali wayomba magambo agoo hapo walatanzyaa muzwii nakuyombaa "maukumye muntu uyu katika nsii kunguni ikalisahihii aeshii." ²³Ahaa wali hutanzya muwi nakutatagaa mavwalogwaa na kutegaa lubhwubhuu higulyaa. ²⁴Jemedari mulanya alamuru paulo aletwe hango nawaa, alamaulu abhwuzwee kundi hutulwa milangaa, wangu awe nasabhwa amanyee kusii bhwaliwa natulilaa bhwubuu nananaa iyoo. ²⁵Ningaa ahaa wali wamutulaa kungoyee Paulo alana uwilaa uyo akidaa uyomile bihi yanawee, Je yihaki kuwinuu kumululaa muntu uyu miunai na akali kuhukumilwaa? ²⁶Uyo akida awigwaa magambo agaa alaya kujemedarii muhanyaa nakumubilaa, uyombaa, "ukobwaa kwitako? kumaana Muntuu huyu ni murumii. ²⁷Jemedari muhanyaa kumuhilaa, mbwilee, Je ewe wiraa waeumii? Paulo alayombaa, nditaa." ²⁸Jemedari alamjibuu, "nikubwitila kiasi kihanya cha pia hoo aho napandikaa bhwurahiya. Lakini Paulo alamahilaa," eneninaulumi ya kubwutwaa. ²⁹Ifyo abhwa wali tayali kuyaa kumuhoji olowabhwukaa na kumlekaa kubhwukati ubhwo ubhwo. najemedaari nayee alahogohaa, ahaa wamanya kubhwa paulo ni murunai nakunguno wamutungaa. ³⁰Lusikuu uwalongaa jemedari nuhanya alakobwaa kunaanya kuhanyaa kuhusu mashtaka ya bhwahudi kukilaa ya paulo. ifyoo alamtungwa vitungo vyamwe alamula wahanyaa wamakuhanii nabhwa lazyagose wapomee. lamletaa paulo hansii, nakumtula akatikati yabhwo.

23

¹Paulo alawalingaa huliko kuhulikoo. Bhwantu bhwibarazyaa nakuyombaa, "wadugu bhwane naeshii mbele ya mwamulungu kwa dhanaira nsogaa mpakaa ifi waleloo. ²Kuhani nauhanyaa anania abhwa bhwanauru abhwo dinailee bihi naye unagumyee mulomo chamwee. ³Hoo aho paulo alamuwilaa, "Mulungu akakuguma awenkandaa iyi yabhwilwa nsokolaa. wikilaga uhukumukwisiria, nahoo wamuru nigumwee kinunaa kirria?" ⁴Abhwabhwali bhuinalee bihi nawee walayombaa, "ifi hoo hunautukilaa kuhani muhanyaa umwa kubhwe?" ⁵Paulo alayomba, "wadugu bhwane, ene nalinsuhulwee ati uyu ikuhani nauhanyaa. mukubhwa yandikwaa. uka sunsunala bhwii higulya ya mutemi wawantuu bhwakoo. ⁶Paulo ahaa wabhwo atii upandi umo ibarazyaa ni masadukayoo na bhwandii mafarisayoo, alatanzya muzwii na kuyomba wadugu wane, ene ni mafarisayo nawane wa mafarisayo ni kunguno iyi yutegemele kubhuu jasirii ufufulo lya wantuu abhwaa ni ukunwaa n bhwo." ⁷Ahaa yagayombaa agaa lukofu uhanyaa wafumilaa kati ya mafarisayo na masadukayo na makutano gula hukuaa. ⁸Kubhwa masadukayo huyombaa haduu hufufuloo, malaika wala haduhuu moyoo ila mafarisayo huyombaa aga gose gioo. ⁹Ghosia hanya ikafumilaa na baadhi ya bhwa andhishii wali iwandi lwa mafarisayo bhwilima nakwitozyaa uyo mbaa kukawinee syosyosee kibhwi kila yamuntu uyu. kinahee ngaa moyoo au malaika wansunsumlaa nayee?" ¹⁰Hukati alafumilaa hoja hanya. muhanya wamajshi walahogohaa ati paulo mbele alalalulwa fipandefipandee nabhwo ifyo walahamuru wanajeshi wasokee hansii na kumusolaa kunguzuu kufuma kubhwajumbee libhwilazya, nakumletaa katikaa ngomwaa. ¹¹ufuu lwalondaa muhanyaa alimaa bihi nayee nakulombaa, "kuduhu hohohe kwifii wakonaesye katika yerusalem fyo ukakumye bhwushahidi ifyo katika iromaa. ¹²Ahaa lelaa, baadhi yawayahudii witaa aganoo nakubhwilaa naalana higulyaa yabhwo wasabhwa. wayombaa atii wakale kulyaa ningaa kun'waa, syasyotee mpaka ahaa wakamuhulagaa Pauloo. ¹³Hali nabhwantuu kukilaa yakunzi ainee abhwo witaa iganaa iyii. ¹⁴Wahya kubhwa wahanya wamakuhani na wakikuluu na kuyombaa, "kuitula wasawa kulahana hanya kulekee kulyaa syasyotee mapaka ahaa kukamuhulagaa Pauloo. ¹⁵Ifyo leloo, barazyaa lyamuhulila Jemedari na uhanyaa amletee kulinuu nagaa atii umwamuru kesii yamwe kubhuu sahihi kuwitu ifwe kwitayarii kumuhulagaa akali kwizaa ahaa. ¹⁶Lakini namwanaa umwi lumbuyee na Paulo aligwaa ati hali na nzalaaaalaya alingilyaamukati ya ngomwa na kumuwilaa Pauloo. ¹⁷Paulo alamwitanaa akidaa umoo alayombaa musolee

muyunda luyu kijemedari maana igambo lakumwilaa.¹⁸Babi akidaa alamasolaa uyu Muyandaa alamfilaku mwajemedari muhanyaa alamuhilaa Paulo uyu nafundwaa wanitaana alakobhwa ni kulentelee muyandaa huyuu kuwakoo ini gamboo la kukawilaa.¹⁹Ifyo jemedari muhanya alanadinaa kumabhwokoo alitengaa neye hanapeloo, na alanauhuzyaa, 'nsikintu hichiukouliwe kumbiwa?'²⁰Muyaridaa yo alayombaa, "wayahudi bhwhigwa kukulombe umlete Paulo igolo hibarazyaa ng'aa olo uko bhwa kupandikaa mpolaa zyamwee kubhwu sahihi munoo.²¹Basi ewe kuduho zumye kunguno bhwantuu Munoo ya makuminine bhwmuwendaa. Ifundisyagaa kulaana, waleke kulyaa ningaa kung'waa ningaaa ahaa waka muhulagaa. ningisi ulitarii uwundila kibali kufumaa kuwako.²²Ifyo uyujemedari muhanya alamleka muyanda aye zyanawee baada yakumulagilizyaa, "kuduho muwile muntuyeyosee ya ati wambilinga agaa."²³Alawiwitana maakila wabhwi alayomba nawiwange maskili magana abhwili kuyaa kaisaria na askarii wapandike farasi makumi mpungatii, nabhwo nawakimu maganaa abhwili malauke zamu ya utatu ya ufukuu.²⁴Alawawilaa watule wadinu tayali uyu Paulo akamumilaa na kumsolaa kubhwu salamaa kwa feliki gavana.²⁵alaandika bhwalubhwaa kwifii.²⁶Klaudio lisia mwaliwali mwelee feliki mpolaa.²⁷Muntu uyo aladimwa na wayahudii bhwalu wa bihi ku muhulagaa, ifyo ndayaa hasimo na kikosi cha askariindaa mkombolaa ahaa napandika ya kubhwa awe ni raia wa kirumi.²⁸Ndaa kobhwa kumanyaa kusi wa mustaki ifyo ndaa mafil kwi barazyaa.²⁹Ndawonaa ati walii hushitakiwaa kungono ya magambo yasiria ya bhwoo, wala akashitakiwee iganamboo lyolyose lyakapanga lya kubhwalagwaa ningaa kufugwaa.³⁰Ifyo almanyikana ifyo kuwanyu nkamlagiliya kuwakoo, naku walagiliza wanaushtakii ifyo walete washitaka kukilaa awe kumbele yakoo kwaherio."³¹Ifyo awa askali watatii amrii walamsolaa Paulo ala mfilaa ningaa antipatri ufuruu.³²Lusiku lwalondaa maaskai bhwingi wala waekaa abhwa wakutanda farasi ningaa hakimo nawee, nabhwo walasubhwa zyabhwo angomwaa.³³Nawatanda farasi ahaa wafikilaa kaisaria nakumpaaliwali iyo barubhwaa. wala mtulaa Paulo kumabhwokoo gwamwee.³⁴Naye liwali ahaa waisomaa barubhwaa alamuhuzayaa paulo wafumilaa ngu likii ahaa wanazyaa uyu ati muntu wa akilikia.³⁵Alayombaa, "nakwigwa ene habhwaa kwizaa abhwo walihukushitaki, alamuru atulwee katikaa ikuluu ya Herode.

24

¹Baada ya insikuu itano, anawaa kulani muhanyaa baadui yawakikulu na muyombii umo uyu uwitanwaa tertuloo bhwalayaa aho wantuu awaa walaleta mashtakaa kila ya Paulo kwa gavana.²Paulo ahaa wimaa kumbele yimwagawanaa tertulo handyaa kunaushtakii nakuyombaa kumwa gavana, "kunguno yakoo kina luwango hanyaa; nakuma bhwono gwakoo guleta magelulaa masogaa katikaa nsii yituu.³basi kushukurani gose kukapoketa kila nkituu ichi kwitaa natukuu mwihishii naiwaa Feliki.⁴Lakini kudhuu kunsii munoo nukusihii hwhilukizee maganaboo madoo kufadhila zyakoo.⁵Kunguno kwampandikaa muntu uyoo naukafuu nahusababisyaa wayahudi waose waleleloo kuasa. hangui nikilongozi wa madhehebuu ya wanzarayoo. (zingatiee: sehemu ya magambo ga mstari ubhwuu)⁶Nahangi alagemaa kulitii hekaluu unajisi ifyo kulamdima (kwimuduluu kunakalaa nogaa zya kalee) uzingatelee mustari ubhwuu)⁷Lisiasii afisa, wizaa nakumsolaa kunguzuu mabhwoko gituhu Muduhu kunakala nsogaa zya maandikoo zyakalee)⁸Nakumuhuzayaa Paulo magambo agoo, ningaa ukakowolaa kwifundyya ni kuntuu sii kwanashitakwo."⁹Wayahudi nabhwo walanashitaki Pauloo uyumba ati magambo iyi yajangaa.¹⁰Liwali ahaa wampungilaa mabwoko wangu Paulo ansunumilee Paulo wajibu, "mmanyileee atii kumyakaa mingii wawa mwanauzii wansii ilii na ninamyeeye kwihelezyaa musawaa kuwakoo,¹¹Ikobhwolile kukomelsya kubhwaa kukapitaa nsikuu muno yaikumii yakawili ahaa na tandaa kuyaa kuabudu Yerusalem.¹²Na aha watandaa katika hekaluu, nkaa bishanile namuntu yoyosee mkitile bhwaluguu katika mkomangano, wala katika masinagogii wa la mukatii ya kayaa.¹³Nabhwa akakobhwolile kukomeleswee kuwakoo mashitakaa aga gushitaki kukilaa enee.¹⁴Ilaa nukini ili kuwakoo yakwambaa kunzilaa kunzila iyoo iyiiwitanwa dhehebu, kunzilaa yeni iyoo numutumamilaa Mulunguu wadadaa wituu ene ni mwaminifuu kwiyosee aga gihoo kurisria na maandikoo gamanabii.¹⁵Nina bhwuwasiri wenu huo umwa kubhwee ubhwa ni nga abwo na bhwoo ubhwo lindilaa, kwiza kufufulogwa wafuu, kubhwantuu abhwa wahakii nabhwa bhwiagele haki ifyoo.¹⁶Nakuwili nunganganaa wangu mbele nadhamilaa ya huduhuu nahatikaa kumbele yinawa Mulunguu mbele ya wantuu kubhwhitilaa magambo gosee.¹⁷Sasa baadaa ya Myakaa mingii nizaa kuleta ukwasyaa kunsii yanee nazyawadii yampiaa.¹⁸Ahaa nitaa ifii wayahudi kimbati bhwa asia walasanga mukati ya sherehe ya welelee mukati ya hekalu bila idale yawantuu wala bhwaluguu.¹⁹Wantu abhwa abhwa yabhwakowaa kuwaho hambele yako itungo lili nawambee ichi bihinachoo higulya yanee olo bhwi nigambo lyolyosyee.²⁰Abhwo wantuu abhwo wasawaa nawayombe nikosakii ili wabhwo na kuwane ahaa nimaa hambele yibarazyaa lya kiyahudii.²¹Ningisi kwa ajili yakintuu kimoo ichi nali nayombaa kumuzwii ahaanimaa hakatikati yabwoo, nikunguno ya ufufu loo wawafuu nishitakiwaa mbele yako waleloo."²²Hahoo feliki uyu waliwa watanifiwaa fisogaa kuhusu unzilaa akawahilisya ikomanganoo alayomba, ili sajemedari ahaa akasoka kuguma Yerusalem nkafumaa maamuzi kukila higulya ya mashitakaa ginuu."²³Hoo aho alaanamwamulu akida amulindee Pauloo wangu abhwe na uhuru ningaa aleke kuwahoo muntu wakuwa kanizyaa wanwamuli wanawee waleke kumukwasyaa ninga kumuyunabilaa.²⁴Baada yansiku kinabatii, feliki alasubhwaa nadulusikiaa mkewamwee uyu wali muyahudii alatuma kumwatana Pauloo na Hahulikizyaa kufuma kuwamwe mpola zya kisaa mukatii ya kerestoo Yesuu.²⁵Ila Paulo ulali ulitozyaa nawe kuhusu hakii, kubwa nakasi na huku nawi iyi hizyaa, feliki alapato bhwo bhwa alajibu, "yagakwe kusasaa wangu mpandike itongo hangi nakwitanaa."²⁶itongo lyeni ilyoo, watumaini kubhwa Paulo akampa mpia kwifyoo alamwitana mara nyingii aka nsusumlaa nayee.²⁷ila myakaa abhwili ahaa yapitaa, porkio festoo alabhwa liwali baada yafelikii, ila feliki wakowaaa kwitogolezyaa kubhwa yahudii, iyo alamleka pa uloo hansii ya ulingizii.

¹Hoo ahoo Festo alingila higungulii hilyo nabaada yanskii itatuu wayaa kufunza kaisaria mpakaa Yerusalem. ²Kuhani muhanya nawayahudii washuhuri walaletaa shutamaa kila ya Paulo kumwa Festo nawa la nsumlaa kungunzuu kumwa Festoo. ³Labhwala mlombaa festoo fadhili higulya ya Pwani zya Pauloo apandikee kumwita Yerusalem wangu wakobhwolee kumuhalagaa munzilaa. ⁴Ifyo Festi wajibu ati Paulo wali fundwa katika kaisaria na ati awe musawaa akasubhwaa huko wanguu. ⁵Alayombaa Kwifyoo abhwoo bhwukobhwolaa abhwoo bhwukobhwolaa, abhwobhwukowola kuya nifwee. Olo kuna kintuu kibhwii kumuntuu huyuu, mwikowiwa kumushitakii. ⁶Baada ya kwikalansiku munanee akumii nakukilaa alasubhwaa kaisaria. nalusikuu uluu lwalondaa alikalaa katikaa ifumbii cha hukumu na kuamuru Paulo aletwee awamwee. ⁷Ahaa wafika wayahudi kufuma Yerusalem, walima bihii walafumaa mashitakaa mingii matimbee aga wilwaa kugadhibilwaa. ⁸Paulo alitetelaa nakuyombaa ikali kukila lina lya wayahudii ikali higulya lyahekaluu ikali. higulyaa yakaisaria nitaa mabhwii. ⁹Lakini Fsto alakobwa kwitogolezyaa kubwu yahudi na ifyo alamjibu paulo nkuu yombaa, je ukowaa kuyaa yerusalem na hukumilwaa nanee kuhusu ma gambo genagaa hukoo? ¹⁰Paulo alayomba, "nuwimaa hambele yahifumbii sya hukumuu lya ikasria ahaa nukowiwa kuhukumilwaa nkaa wakosenilee bhwayahudi ngaa ew ifi umanyile fisogaa. ¹¹Olo nakosolaga nangaa nitagaa ichii nukowiwa lufuu, nkali kukana kufwaa. lakini ngaa shutamaa zyabhwo zikali nkintuu haduhu muntu akowiwee kunkabizi kuwao lufumaa lufaa kumwa kaisariaa." ¹²Baada ya festo kunsumlaa nibarazya alajibuu, "lualombaa lufwaa kumwaikaisraia ukaya kumwaika isaria." ¹³Baada yansikuu kinabatii, mtemi agripa na bernikee wa fika kaisaria kwitaa zialyaa rasimi kumwa ifestoo. ¹⁴Baada ya kwikalaa ahoo kunsiku nyingii festo alawakilisya kesiyimwa Pauloo kumutemii ialoyombaa, "Muntu umoo alalekwaa ahaa nafelikii ngaa mfudwaa. ¹⁵Nahaa na Yerusalem makuhani wahanyaa na bhwa kikulu wa yahudi waleta mashitakaa higulya ya muntuu uyuu kuwane nabwo wala bhuzyaa higulya ya hukumuu kila awee. ¹⁶Kwili enee ndawajibuu ati ikawa desturii yabhwa loma kumfuma muntu kwitogeleloo badala yamwe mtuhumiwa hukowiwa kubhwaa na nafsii yakuwakawa washitakaa wamwee nakwitetelaa kukils yahutumaa hizyoo. ¹⁷Kwifyo, ahaa wizaa hasimoo, haa nilwaa kulindi laa lakini lusiku ululwalondaa nilikalaa katika lifumbii cha hukumu nakwamuruu muntu uyo aletwe mukati ¹⁸Bhwukati bhwashitaki bhwimaa na kumustakii na haa ya atii haduhuu mashitakaa mahanyaa aga galletwa kukilaa awee. ¹⁹Baadala yamwe ulali namabishanoo kimbati hasimo nawe kuhusu dini yabhwo nakuhusu Yesu lyu walii wafwaa lakini Paulo uddayii kubhwoyup upangaa. ²⁰Nalomfumabilee ifyoo yakwingaa iswalaa ilii ndaa muhuzya olowali wayaa Yerusalumu kuhukumilwa kuhusu magambo agaa. ²¹Lakini Paulo ahaa witanwaa hatulwee hansii yabhwulinzii kunguno yabhwuamuzwi wa mutemwi na muruvu atulwe ningaa ahaa nkamfilaa kumwa kaisaria ²²Agripa ansunsumla nafestoo, ndee natogwa ifyoo kunauhulikizya muntuu uyuu." Festo alayombaa, igoloo lwamuhulikizyaa. ²³Ifyo igolo yamwe Agripa na berinike wafikaa nasherehe nyingii bwafikaa katikaa ngomwaa nabwaa afisa wa akijeshi na wantuu mashuhuri wakayaa na Festo ahaa wafumaa amri paulo alaletwa awa bhwoo. ²⁴Festo alayombaa, mtemi agripa wantu wosee abhwaa bhwihoo ahaa hasimoo nifwee ninawashahurii inabhwo bhwala tulaa mabubuu kuwane ati alekee kueshii. ²⁵Na bhwonaa ati akitilee lyolyosee ili likowiwa lufuu lakini kunguno wamwitaa na mutemii na mulaa kumfilaa kuwamwee. ²⁶Lakini nigelekintu dhahiri cha kumutemi kunguno iyii na mletaa kuwakoo, hasaa kuwakoo enee mutemii Agripa, wanguu mpandikee kubhwaa nakintuu cha kwandikaa kuhusu kesii. ²⁷Mukubhwa nu wona igelee maana. kumfilaa mfungwa na bila kulangiswa mashitakaa agagumukobwaa.

¹Ifyo agripa alamuwilaa Pauloo, kuluhusiwa kwitelelaa hoo ahoo Paulo alagowaa kubwoo wamwee alitetelaa ifii. ²Nuwona nuwa miyeyee natemi agripaa wanguu kwitaa kesi yanguu kumbele gakoo walelo kilaa ya mashitakaa yose ga wayahudii. ³Ifyo kunguno awe ninamumanyii zya wa desturi zya wa yahudii na magwalii ifyoo nulombaa hunihuzikizee kubhwuvumilivuu. ⁴Hanyaa, wayahudi wosee wamanyilee ifi naeshii kufumaa huyandaa wanee katika nsii yanee hukoye resalam. ⁵Wanaanyilee kufumaa kwandya nuhuu paswaa kukowiwa ati naeshi ngaa mfarisayo dhehebu lya winaa mudaki kwini yituu. ⁶Sasaa wimaa ahaa nihukumilwee kunguno ene nulingaa ahadi yi Mulungu wawtanana na dadaa wituu. ⁷Hii ni ahadi makabhwilaa gituu ikumi nawilii gutumai kupokelaa olo umwadudu Mungu kubidii lusiku nalibwaha ni kunguno yitumanii ilii, natemi agripaa ati wayahudi hushitakii. ⁸Kusii yeyotee kati yinu uligankaa ni ajabu atii Mulungu hufufulaa wafuu? ⁹Hukati umoo mwiganikaa enee musabhwa atii mbe nitaa maganaboo Mungu kila yalinaa lya Yesu la Nazareti ¹⁰Ngitaa agaa katikaa Yerusalem nawafungwaa bhwamini bhwingii kuligerezyaa nali ninaa mamlakaa kufumaa ulahanya wamakulani kulitaa ifyoo. nahukatii hulagwaa natulaa kuraa kilaa yabhwoo. ¹¹Maranyingi nawa adhibuu katika masinagogii gose nadaa genaa kwitaa wakikanee kisaa yabhwoo nalina na kisiraa munoo higulya yabhwo nandaa wa aganindaa katikaa kayaa yabhwugenii. ¹²Ahaa nalinuwitaa agaa ndayaa dameski nalinamlakaa na malagilizwaa kufuma kumakuhani wa hanya. ¹³Ahaa wali numunzilaa hukati walibhwaa, mtemindee wonaa naiandee kufuma kwilundee ugu mudaki kuwikoo libhwaa gwa ng'aalaa kukupilimaa enee nabhwantuu ahaa wali husafiri hasimo namii. ¹⁴Ifwee wose ahaa gwahansii nadigwaa muzwi gunsumlaa nanee uyombaa katika lugha yakihe brani sauli sauli kusii wantuusyaa? zihambee kuwakoo kugutulaa itekee muzowee. ¹⁵Hoo ahoo ndayondaa ewee nindee muhanyaa muhanya alajibu ene Yesu uyu ntensyaa. ¹⁶Sasa bhulukaa ulimee kumagulu gakoo nguni sudii ili enee na onekanaa kuwakoo, na kusogolaa. kuwa matumamii na syalidii higulya ya magambo aga wimanyilee kuhusu ene sasa namagambo aga nkakulangisya haa hoo. ¹⁷Nkakukombolaa kufumaa kubhwantuu na bhwantuu lilamansii ahaa nukulagilizyaa.

¹⁸Kuhugulaa mainsoo gakoo na kuwafumyaa kusitii kuyaa kumwangaa na kufumaa kunguzu yashetani wamugelukileee Mulungu musamahaa lwa dhambii na bhwurithi ubhwi na wapaa abhwa na watengaa kukisaa kukuwane. ¹⁹Ifyo mutemi agripa nilwaa kusia mabhwonoo ga kwilundee. ²⁰Lakini kuwa wa bhwi katika dameskii kwandyya nanifyoo yerusalem na nsii yose yimwayuda naifyo kubhwantuu wa mansii bhwingii, nahubirii ati watubuu nakumugalukilaa Mulungu waitee Matendwa gustahili tobaa. ²¹Kunguno iyoo wayahudi wanidimaa hekaluni walage,aa kunihugulagaa. ²²Kubhwe wankwasyaa Wankwasyaa mpaka isii ifyo nuwimaa nushudia kubhwantuu wakabhwahidaa nakuwao wahanyaa higulyaa ya gaa abhwa manabii na Musa wayomba yokafumilaa agaakaa fumilaa bhuikalii findii. ²³Kubwa lazimaa nkatusikaa na alakawaa wakumbe lee kufufukaa kufuma kuwafuu nakutangazyaa mwangaa kwa wayahudi bhwantuu wamansii ²⁴Paulo ahaa wamala kwitetelaa Festo alayombaa kumuzwi nauhanyaa Paulo ewe n musazii! Masomogakoo gakwitaa uwe musazii. ²⁵Lakini Paulo alayombaa ene mukali musazii mhesimiwa Festoo, lakini kubhwa Jasiri nayombaa magambooo gahangaa mtupuu. ²⁶Mukubhwa mutemi alamanyelee kuhusu magambooo agaa na ifyo unsunsumlaa kubhwa huruu kuwamwe kumaana nubhwuhakika kubwa haduhu lyolyosee ili lyabhwiwa kuwamwee mukubhwa hili likitilee hambele. ²⁷Je huamini manabii mtemi Agripa? umanyilee ati aminii. ²⁸Agripa alamuwi Paulo, kwitungoo higuhi ukuwolile kunisawisii enee na kunitaa mkristo? ²⁹Paulo alawilaa, "Mnaulomba kubhwe atii kwitungoo lili au iletee, ikali ewe duuhu balii ifyoo bhwose awa wanigwa waleloo, wabhwee ngaa enee lakini lekaa iyi ya minyororo ya kuli Gerezya." ³⁰Hoo aho mutemi alima, naliwalii, naberinike ifyo nabhwo wali libhukililee hasimo nahwoo. ³¹Ahaa hukaa hakumbi walansunsumulilaa nabhwoo kwabhwo na kuyombaa muntu uyu akakowolikileee lufuu walakifungwaa. ³²Agripa alaumwilaa Festo muntu uyu mbee akombwolaa kutulwa huruu mbee wakeka kukana imawa kaisriaa."

27

¹Ahaa yamuwaa ati gukowililaa kusafiri kuminza kumyaa italiaa, wamukabidhii Paulo na wafundwaa wandii kuhafisaa umoo wajeshii gwa kiromaa uyu uwutanwaa julioo waidee lya agustani. ²Kulatandaa meliki kufuma adeamitamu, iyi yali husafirii hampelo mpeloo ga asia ifyo kulingilaa naulipwanii alistaka kufuma thesalanikee yamakedonia wa laya hekimo na ifwee. ³Lusiku lwalondaa kulatulaa na ngaa katika kaya ga sidoni aho julip alamuyunabilaa Paulo kwi uogwii na alamhusu kuyaa kwa wanwanii wamwee kupokelaa utogwa wabhwoo. ⁴Kufuma aho kulayaa kwipwani kulaga safiri kupilima kisiwa cha kiproo chali cha ukinganizyaa muyaga kunguno muyaya gukukabili. ⁵Baada ya kubwa gwa safirii katika minzii aga gabishii nakilikia na pamafilia kulizao miraa kayaa yarisia. ⁶Aho uyo afisaa wakijeshii wakiroma alaisangaa meli kufumaa Alexandria iyi yali ikali kusafirii ku elekeyaa kwi Italia ala kutanzyya mukati yamwee. ⁷Baada yakuwa gwasafirii hadoo hadoo kunsikuu nyingi na kuambagala kulawaa kwafikaa ku makoye bihi nanidoo muyaga golaa kukanizyaa hangii kuelekenzi laa yeni iyoo ifyo kulasafirii hampelo ya kinzimii chakrete haga kukanizyaa muyaya mkabala na salmone. ⁸Kulasafiri hampelo kubhwulambii ga pwani mpakaa kulafikaa ahaa hitanwa habadarii nsogaa iyahibihi na kaya wa lasii. ⁹Kwali kwa sola hitungo lingii munoo nitungo lyamfundwa lya kiyahudi wali wabhwitaa ifyoo, ningaa sii yali hatari kuendeleyya kusafirii ifyo paulo akatukanaa. ¹⁰Nakuyombaa, Mahanyaa nuwona lugendoo lukukowaa kwisolee ikawa na madhara hasara nyingii ikaloduu ya nailigoo na melii lakini ifyo ya maishaa gituu."

¹¹Lakini afisaa wi jeshii wakiroma alamuhulikiza muno muhanaya wa mwee na mumiliki gwameli yali na magambo ayo aga gensumlaa na Paulo. ¹²Kunguno bandari ikawilee sehemu mbuhee kwikala bhukati ya mbhoo Mapwani bhwingi walatushauri kusafiri kufumaa aho, wangu kunamna yoyosee olo kwakowolaa kuhufikilaa kaya gwa foinikikee, wikalee aho hukati wambhoo ifonikee ni bandari huko kretee na yulingaa kusukumaa kayaa na dakamaa kiyaa. ¹³Imuyagaa gwadakamaa ahaa gwatangaa kufulaa ha dohadoo we pwani waliganikaa wapandika ichii wali hukikobwaa. bhwadadubulaa nagaa a kusafirisha mpelo mpeloo bihi ya kretee ipwanii. ¹⁴Lakini baadahitungo higuhi muyagaa Mudakii, ubhwi uwitanwa gwa sukuma kiyaa gulatanga kukatulaa kufuma hanze ga kisiwaa. ¹⁵Ahaa nali yemelelwaa ma kwilwaa gukowolaa muyaga kulizumilizyaa nahali yeni iyoo, walasafiriswaa na bhwoo. ¹⁶Kulapela kubhwitilaa olo ulwandii ulu lwalilukinga nizyaa muyagaa ga kisiwaa ichi gwaahitanwa kaunda, nakumakoyee muno gwa fanikiwaa kukombolaa lyatoo. ¹⁷Baada ya kuwaa yailutaa, bhwatatumilaa ngoyee kwitungaa meli, bhwala hogolaa ati nabee wakobhwolaa kuyaa kueneo lya musengaa nyingi lwa syitii ifyo walasyosaa nangaa nawaendeswa hampelo mpeloo.

¹⁸Kulagumwaa kunguzuu munoo na horuba. ifyo lusiku ulu lwalondaa maipwania walatanzaa kutulagaa miligoo kufumaa melinii. ¹⁹Lusiku lwitatu, maipwania walatanzaa kufumaa minza kumabhwokoo gwao wasabhwa. ²⁰Hukati ahaa lyabhwa na nsondaa zikaa kunga zizizyee kunsikuu nyingi ikali dhorubaa hanyaa yakugumaa, na mtumaini ati mbee kwa kmbolwaa aga gakatulaa. ²¹Baada ya kubwa itungo yayaa mulihoo bila sya kulyaa aho paulo alimaa akatii ya mwapwania alayombaa, "inu wantuu yali hukowiwaa muhunilikizee nambee kuleke kumolaa nanga kufuma krete wangu kupandika aga madharaa na hasaraa. ²²Nigisi nuwa filiji mulipee moyoo, kunguno akawehe duu hutagikii maisyaa kati yinuu, nigisikawa isawa yameli duu. ²³Kunguno ufu hubhwi wali wabhwitaa malaika umwa Mulungu ane wakuwawanawee, nuyuu nunawabudu ene ifyoo-malaika wanawe alimaa hampelo yane. ²⁴Na kuyomba "kuduhu huoghoee Paulo lakima uwimee hambelee lya ikasaria nalingaa Mulungu katika kisacha mwee wa kupaa abhwa wosee abhwo wasafiri hasimoo nabwoo. ²⁵Ifyo inu wantu mulipee moyoo, kunguno mumwa mini Mulungu ati iakwa ngaa ifi nali nawulwaa. ²⁶Ningaa isii meli yitu ikamaa duu katika kisiwa kinabatii." ²⁷Ahaa wafika ufuku wikumi na kane ahaa kwali kuhende swaa hukaa nu kuu kuipwani lya dria ngaa ufukuu wamunanlee ifi maipwania waliganikaa ati wegelaa hansii yabwunanee. ²⁸Watumilaa mililoo kupenaa kineaa cha minzi nawalapandika mita makumi atatu na mukagaa

baada itungo higuhi bhwalu pima hangi walapandika mita makumii abhwili na mupungatii.²⁹ Walahogohaa mbelaa kwinkaa bora migambaa ifyo bhwalu sosaa nangaa inee kufuma sehemu katika ya kutulilaa naga na kuwalombaa ati mulabhwo mbee gwizaa wanguu.³⁰ Abhwoo maipwania wali wikobhwaa namnaa ya kwitele kezuya iyi melii nabwalia zisosaa kuminzii mashua ndoo ndoo zya kukombolela Upangaa. Nabhwala yita utagaa naga kufuma sehemu yakumbele gamashua.³¹ Lakini Paulo alamuwilaa uyoo askali wiseshigwa kiroma na bhwo askari, "mukabhwolilee kukombola nigisi abhwaa wantu yusigaraa kumelii."³² Kisha abhwo bhwasilikale bhwalakataa ngoyee ziydo mashua nailalekwaa yisolwee na minzii.³³ Hukati milalee zya mulabhwo ahaa zyali ziwigelesya Paulo alawasih wosee angalau abhwoo hadoo. alayombaa, "uluu nilusiku lwikumii nakanee mulindila bila kumyaa mkalilee kintuu."³⁴ Ifyo nuwasih musole syakulyaa kidyoo, kunguno iyi niyakueshi kuwinu nahaduu ningaa nyele yimoo yamutwee zinu iyi ikatagikaa.³⁵ Ahaa wamalaa kuyomba agoo alasolaa mukate alamushukuru Mulungu hambele ya minsoo gakilaa muntuu ifyo alamenya mukate alandya kulyaa.³⁶ Ifyo wosee walatuwaa moyoo nabhwoo walasolaa sya kulyaa.³⁷ Kwali wantu magane abhwili na makumi mpungati na mukagaa mukatii ya melii.³⁸ Ahaa wamalaka kulaa fyakuteshaa walipaa meli mbuu hee mukutanga ngano mukati yaipwanii.³⁹ Ahaa yalilibhwaa, bhwalu suhaa nsi iyoo lakini walabhwona sehemu yansi ya bhwumee iyi yingilagaa munanzii iyi yali na nausengaa mingii wali jadili olo wakowolilee kwiendesya meli kulekea aho.⁴⁰ Ifyo walalegezyaa nangaa walazilekaa ipwani katika itungo lyeni li lyoo bhwalu zikondyaa ngoye zyanangaa na walainulaa sehemu ya kumbele kuelekea kumuyagaa ifyoo wala elekela sehemu yamusegaa mingii.⁴¹ Lakini wauzaa mahala ahaa mabwoko abhwili ga minzii gupomaa. nameli yielekea kumusengaa niyoo sehemu yinaelii hila agahoo na yilwaa kufumaa sehemu yakumbele yilandyaa kuvunkaa kunguno ya abhwudakii wamabhwimbii.⁴² Mapngoo zyabhwo bhwaskari yali nikwa huragaa wafundwaa wanguu ati habhwulwee muntu uyu hubhwegelea nakutorokaa.⁴³ Lakini uyu mwiskari wa jeshii lya kiromaa alakowaa kumukomolaa Paulo, alaa limikaa mipango zyabhuloo; naalawamulu abhwoo abhwo bhwuko bhola kutulaa mbizii, wadumukee kufuma kwimelo mbela gawaye nsii yahumee.⁴⁴ Ifyo abhwo wandii wakalondaa wandi higuha ya fipandee fya mbabhwo na wandi higuha ya mafumbii kufuma kumeli kunzilaa iyii ilafumila atiwoose kulafika mpolaa nsii ya bhwumee.

28

¹ahaa wafisowaa mpolaa, kulamanya ati kisiwaa kwi waitanwaa maltaa ²Bhwantuu wenyeji wabhwo ikali duu ati wakupaa utogwii wakawaidaa bali walawasya motoo nakutukaribisya ifwe sotee, kungunoo ya mvulaa na mbeho yakali kuendelea.³ Lakini Paulo ahaa wali wakumingaa muzigoo gwankwi nakutulaa hamotoo nzokaa yu sumuu klafumu kwizyoo nkwi kunguno yili hiyuhee na alapilimaa kumubhwokoo gwamwee.⁴ Bhwukati weneji wabhwo ahaa wabhwo mudimu uningiila kufuma kumabhwoko gwamwee walisemelezya awee kuwluee, muntuu uyu ubhwuhakika ni muhulagii uyu watorokaa kwipwanii, lakini haki ikali kumuruhusu kueshii.⁵ Lakini awe alamtinginizyaa hugo nzokaa katikamotoo na akapandikilee magara gogosee.⁶ Abhwe abhwa nalindilaa wokalee kuhomaa aguhee gafyaa a kuhaa, lakini baada ya mumlingaa kwutung lihuu na kubwona ati haduhu gambo iyi likali la kawaidaa kuwa mwee, walinga lulizyaa miganiko gabhwo nakuyombaa wali Mulungu.⁷ Ifyo mahala aho bihii halina ardhi iyi yalii msao wa Muhanya wakisiwaa muntu uwitanwaa pablo wakukarinbisya akukutogwilizyaa kunsikuu itatuu ⁸Yafumilaa ati dadaa ula pablo wadimwaa naluwilee luakuendesya Paulo ahaa wamuwilaa, walomba alatulaa mabhwoko higuha ya yamwee, nakumpizyaa.⁹ Baada yahili kufumilaa, wantu wandii kukisowaa hawaa wakarii walalilwee ifyo abhwaa wayaa na walapizwaa.¹⁰ wantu wala kueshimu kwishima nyingii ahaa wakali kwiandaa kusafirii wakapaa ifii wakali kukowaa.¹¹ Baada ya myezi itatuu kwasafiri mukati ya melii ya iskandaa izi zimitanwa milungu mawasaa iyi yali tayula nangaa aho akisiwaa hukati wasee wa mbehoo.¹² Baada ya kubhwaa kwa tulaa katikaa kayaa sirakusaa kwikalaa aho nsikuu itatu.¹³ Kufuma aho kwasafiri kulafikaa katikaa kayaa gazegio baada ya lusikuu lumoo muyaya gwa dakama gwafumilaa kazyee nabaada ya nsikuu ibhwili kulafikaa katika kaya yaputolii.¹⁴ Huko kulawasanga baadhi ya waduguu na kwakasi biswaa akwikalaa na bhwoo kwansikuu mpungatii kunzilaa iyi kulizaa Rumii.¹⁵ Kufuma huko abhwo waduguu baada yakubhwa uligwaa mpolaa zituu walizaa kutupokelaa huku kwiso sokoo lyahapini na hoteli itatuu Paulo ahaa waona abhwo wadugu wamushuruu Mulungu alitia bhwujesirii.¹⁶ Ahaa kwingilaa romaa Paulo alaruhusiwaa kuenshinee hasimo nuyoo mausilikalee uyu wakali umulindaa.¹⁷ Basi yali baada ya nsikuu itatuu Paulo alawaitana hasimoo abhwo wantuu ahau bhwalu walongozi kati ya wayahudi ahaa wizaa hasimoo alayombaa kuwao, "Muduguu, hasimo naati nkitilee ikosaa lyo lyosee kuwantuu awaa kwita kinume na mutaratibu yama daada zituu abhwa bhwakutongelela nafumiwee nga mfundwa kufumaa Yerusalam. mpaka kumabhwoko gwa warumii.¹⁸ Baadaya kuhojii watemani kundekaa huruu, kunguno akali haduu nguno kunguno ene gwa stahili adhabu ya ulufuu.¹⁹ Lakini abhwo wayahudi ahaa wansunsumla kinume ya myeye gwa bhwoo, ndalazimika kukutarufaa kumwa kaiseria ningisi yali ikalikana ati nuleta mashitaka hugulya ya nsii yane.²⁰ Kunguno yakukutaa kuwane ruhaa, ifyoo ndalo mabaa kubwaona nakunsumla naninuu. nikunguno ichi yaisraeli ene hujasiri kwichoa natungwa na kitungoo ichii.²¹ Ifi wala nawilaa, hukali kukowolaa kupokelaa barubhwaa kufuma yudea kuhusu ewee, walaha duu muduguu uyuwali wizaa na kufumyaa mpolaa au kuyomba agambo lyolyosee mbii kuhusuwee.²² Lakini kukowaa kuwigwe kufuma kuwakoo wiganika agikuhusu ili idalee la wantuu abhwaa, kunguno yimanyikanilee kuwetuu kubwaa lisunsumla kinumee kila mahali.²³ Ahaa walilutenga lusiku kunguno yamwee wantuu wingii muno wamwizilaa mahali ahaa wakali wenshii wayomba ili igambo gwao na kusuhudia kuhusu lutemi umwa kubwee. alagema kuwa asawisi kuhusu Yesuu, kunamna zyasee ibhwili kufumaa katika siria gwa mwamusaa na kufuma kwa mababii, kundyamuloo mpaka mpindii.²⁴ Baadhi yabho washaa wushikaa kuhusu magambo

agoo agaa gayombwa hukati wandi wakamililee.²⁵ Ahaa wilaa kwizumilzyaa awee ku awee ulala hukaa baada ya Pulo kuyombaa igambaa ili linamoo moyoo mwelee alayombaa fisogaa kubhwotilaa isaya nabii kuwa dadaa wituu.

²⁶Alayomba yagaa kubhwantuu abhwa uyombe kumatwii genuu mukigwaa lakini mkaa kuelewee, nakuminsoo ginuu mukaona lakoni mkaleka kumanyaa.²⁷ Kunguno yamyoo zyawantuu hawa yawalaifu matugwi gabhwo gwigwa kumakoyee, walugaga minsoo gao, nakugalukaa hangii na ndee nuwapizyaa."²⁸ Kwifyo mkowiwa mpanye atii ubhwa ukombo li umwa Mulungu wafilwaa ku wantuu wa mansii na kawahulikizyaa." ²⁹Hukati ahaa wayomba Magambo agaa wayahudi wahukaa, walabhwa nama kindano mahanya kati yabhwo (zingatie mustari uguu gwimuduhuu kunakaraa nsogaa zyakaree).³⁰ Paulo alikaaa katika numbaa yamwee ya kupanga kumyaka gosee mibhwili nabhwa wakaribisya wosee ahaa lwali wizaa kuwamwee. ³¹Wali hubirii utemi umwa kubhwee na kali ufundisyaa magambo higulyaa gamuhanyaa Yesu kristo kubhwa jasiri wosee. haduhuu uyu wamuzubhwilaa.